

DOMOLJUB

Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Izhaja vsako sredo. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina
Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. — Telefon 25-49. inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. — Telefon 29-92.

Naše meščanske šole

Pred vojno smo imeli na Kranjskem eno samo deško meščansko šolo in sicer v Krškem, a se ta je bila neuspešna. Šole neposredno pred vojno so jo ustanovili že v Postojni. Čeprav sta bili obe na jako dobrem glasu in se je tu in tam sprožila misel po ustanovitvi še kateri nove meščanske šole, jim na tedanji vladi očitno niso bili naklonjeni in so natele zato vse take želje le na gluha ušesa.

Po prevratu so se pa te razmere prav temeljito spremenile. Prvih par let smo jih ustanovili kar dva ducata in danes jih imamo že nad tri ducate, a še vsak dan beremo kje, da želi ljudstvo, naj se ustanovi nova meščanska šola. In to niso majhne šole. Marijanska ima n. pr. poleg temeljnih 4 razredov še kar osem vzporednic, po mnogo vzporednic ima pa tudi večina drugih. Po pravici torej lahko trdimo, da so se meščanske šole jako udeležile, da si jih ljudstvo želi in da je marsikje nanje pravi naval.

Toda veliko vprašanje je, če so si v tem pogledu res v skladu želje ljudstva, obisk teh šol, njih potreba in pa njih koristi. Na ta vprašanja ni mogoče na kratko odgovoriti ne pritrilno in ne zanikalno, temveč se nam zdi potrebno, da se z njimi podrobneje pobavimo tudi v našem listu, saj napolnjujejo meščanske šole po veliki večini otroci naših bralcev in naročnikov.

Meščanske šole so potrebne in koristne, v kolikor izpolnjujejo svoj namen. Kaj pa je namen, oziroma kaj naj bi bil namen meščanskih šol? Odgovor je preprost in kratak: dati kmetu in obrtniku neko višjo splošno izobrazbo, ki jo tudi ta dva stanova neobhodno potrebuje. Vsak obrtnik danes že na svoji koži čuti, kakšen napredek je zavzela obrt po vojni in koliko večje so zahteve, ki se stavijo na obrtnika danes, nego je bilo to pred vojno. In še tisti obrtniki, ki korakajo z duhom in napredkom časa, se morajo boriti z največjimi težavami, dočim so drugi izgubljeni. Izobrazba, splošna in strokovna, tudi povprečnega obrtnika, mora biti danes zato višja nego pred vojno, če hoče vsaj za silo uspevati.

Slično bi lahko trdili o kmetu. Na Češkom je imel n. pr. že pred vojno prav velik del kmetov srednješolsko maturo, v kulturnih zapadnih in severnih deželah najdemo velik odstotek kmetov z visokimi šolami, zato je doseglo kmetijstvo tam tudi tak silen napredek, dočim ne moremo mi nikamor več. Naš izvoz je n. pr. popolnoma ugasnil. Zakaj? Vsi poznavaleci razmer bodo odgovorili, da v veliki meri zato, ker kakovost naših kmetijskih proizvodov na zunanjih trgih ni več konkurenčna. In zakaj to? Zato, ker smo v svojem kmetovanju zaostali za drugimi kmetijsko naprednimi deželami. Našega sira n. pr. sko-

ro nikjer več ne marajo, ker dobijo od drugod boljše, zato tudi naše mlekarne nikamor ne morejo.

Naravnost usodno postaja za našega kmeta tisto nesrečno stališče: tako je delal moj oče in tako moram tudi jaz. Kajti nihče ne pomisli, da je n. pr. oče kmetoval okrog leta 1900, dočim kmetuješ ti leta 1935 in da se je torej pomaknil medtem ves svet za 35 let naprej, dočim si ti natančno za toliko let — zaostal. In odkod ta konservativnost našega kmeta? Zaradi njegove pomanjkljive strokovne izobrazbe. Vsaj vsi srednji kmetje potrebujejo precejšnjo splošno in strokovno izobrazbo, da more korakati njih kmetovanje z duhom časa, in ti bi s svojim vzgledom potegnili za seboj tudi množico malih kmetov, ki si večjega šolanja žal še ne morejo privoščiti.

To splošno izobrazbo naj bi jim dajale meščanske šole, kajti pogoj za uspešno strokovno izobrazbo je vedno neka količina splošne izobrazbe. Fant z dvema razredoma ljudske šole ne more v srednjo tehniško šolo ali pa v srednjo kmetijsko šolo, ker bi tam sploh ne mogel slediti pouku. Seveda bi morala biti pa tudi splošna izobrazba meščanskih šol prav izrazito usmerjena in prilagoden potrebam kmeta in obrtnika in sicer deločenim potrebam dotičnega okoliša. Na kratko bi zato lahko rekli, da bi moral imeti vsak okraj svojo meščansko šolo, toda vsaka meščanska šola prav za prav tudi svoj poseben učni načrt, ki bi čim najbolj odgovarjal potrebam in razmeram dotičnega okraja. Take

in samo take meščanske šole pri nas potrebujemo.

Ali jih pa tudi imamo? Ne! Pri urejevanju ustroja naših meščanskih šol ni imelo in nima ljudstvo, ali še bolje: tisti, katerim bi morale biti namenjene, prav nobene besede, kajti naše učitelstvo in šolske uprave v vseh povojnih letih so stale na stališču, da imajo edino one komandirati šolstvo. Zato so tudi tako neznansko biteli z odpravo krajevnih in okrajnih šolskih svetov. In kaj so nam ti strokovnjaki ustvarili, vidimo danes dovolj jasno na svoji koži. Mi meščanskega šolstva takega še sploh nikoli imeli nismo, kakršnega bi potrebovali.

Kaj je naša današnja meščanska šola? Nič in vse. Ni ne običajna srednja šola, ni ne taka šola kot smo jo gori očrtali, ni strokovna šola, temveč morda vsakega nekaj, a v precej slabi obliki. Zato tudi vidimo, da se mladina po »maturi« na meščanski šoli le tedaj, če je prisiljena, vrača domov k očetovemu plugu ali v očetovo delavnico za vajensko mizo, temveč sedi in čaka doma na — državno službo v tej ali oni pisarni. Meščanska šola nam zato ne vzgaja napredne kmete in obrtnike, temveč je fabrika za nižje uradništvo, katerega imamo že trikrat preveč. Mnogi le neskončne vrste brezposelnih polizobražencev, ki navadno niso za nobeno ročno delo več, ker se smatrajo vzvišene nad tem.

Če kdo to bridko resnico, ki jo vsi tako zelo čutimo, odkrito pove, je takoj ožen v strehi in prizadeti »strokovnjaki« vsi ogorčeni protestirajo, toda to vprašanje postaja pri nas tako važno, da bo treba vsekakor nekaj ukreniti, kajti po dosedanjih poti — ne moremo in ne smemo več dalje.

Minister o katoliški cerkvi

Omenili smo že svoj čas, da je ugledni nizozemski minister Marchaut prestopil iz protestantovske v katoliško Cerkev. Ko so ga radi tega mnogi napadali, je napisal knjižico »Moja obramba«. V njej odgovarja tudi takole:

»... Nikdo v Nizozemski bi mi ne zameril, niti ne predbacival, če bi bil šel po stopinjah Rozenberga, Hitlerja, oziroma, če bi bil postal budist ali nekaj temu podobnega. Vse bi lahko naredil in vse bi lahko postal: vsem bi bilo vseeno, nikdo bi radi takega mojega koraka še ust ne odprl in ne izustil besedo neodobravanja samo ... katoličan nisem smel postati ...

Kot minister sem imel priliko, da sem prišel nanogokrat v dotik s katoličani in katoliškim življenjem. Spoznal sem katoliški nauk in katoliško življenje. Poglobil sem v nauk katoliške Cerkve in se vživel v življenje katoličanov. Kdor se razumno poglubi v Evangelij, mora priznati, da ves nauk katoliške Cerkve izhaja iz evangelijske resnice. V na-

uku katoliške Cerkve sem našel tisto Resnico, ki sem jo iskal vse življenje. V katoliški Cerkvi sem našel vesoljno, torej katoliško Cerkev, osnovano od samega Boga in Jezusa Kristusa.

... Priznavam, da sem se dolgo boril s svojo vestjo, ali naj prestopim v katoliško Cerkev ali ne. Je še nisem popolnoma poznal. Mislim sem: kot svoboden človek sem se dragevolje podvrnil suženjstvu Cerkve s tako veljavo, kakor je papeška. Takrat nisem vedel, kar vem danes, da ravno v katoliški Cerkvi postanem iz sužnja — svoboden človek. Te svobodo želim iz vsega srca vsemu mojemu dragemu narodu.

Božična številka »Domoljuba« bo izšla že v ponedeljek, 23. decembra. Urejevanje bo zaključeno že v soboto, 21. decembra ob 12, na kar opozarjamo cenjene dopisnike in inserente.

RAZGLED PO SVETU

Abesinsko-italijanska vojna

Pretekli teden je minul na afriškem bojišču skoraj v zatišju. Kakor običajno so se prednje straže tu in tam spoprijele, drugače se pa na vseh frontah — vsaj po poročilih časopisja ni pripetilo nič pomembnejšega. Novi italijanski vojskovodja maršal Badoglio je začel razoroževati vse prebivalstvo v zasedenem ozemlju, kjer italijanski vojaki in delavci z vso naglico delajo dobre cestne in druge zveze z zaledjem. V drugi polovici decembra se pričakuje zopet večji italijanski bojni nastop.

Italijani se opravičujejo zaradi bombardiranja na mestu Desie, o katerem smo že poročali. Trdijo tudi, da so iz mesta streljali na italijanska letala s protiletalskimi topovi in strojnimi ter da je bilo mesto utrjeno. Italijanski vojski baje tudi ni bilo sporočeno, da se nahaja v mestu bolnišnica Rdečega križa in samo to je vzrok, da so letala bombardirala bolnišnico. Tem izgovorom pa evropska javnost ne verjame in slejkoprej obsoja italijansko bombardiranje. Posebno ogorčeni so v Ameriki, kjer zahtevajo, naj državni predsednik kar uradno nastopi proti omenjenemu činu. S tem v zvezi je zanimivo najnovejšo poročilo, da je Mussolini odpoklical z afriškega bojišča svojega zeta grofa Ciani, voditelja italijanskih zračnih sil v Afriki.

Pravi vihar ogorčenja po celem svetu pa je nastal pretekli teden radi mirovnega predloga, ki sta ga sestavila Francoz Laval in An-

glež Hoare. Po tem predlogu naj dobi Italija pol Abesinije, menda v nagrado, ker je Italija Abesinijo

Vsa poštena in kulturna Evropa vidi v angleško-francoskem predlogu nič drugega kot izdajstvo načel Zveze narodov. Pričakovati je, da bo Svet zveze narodov, ki se sestane dne 18. decembra ta predlog odklonil. Zakaj, če bi obveljalo tako postopanje, potem bi mogle vesele kratkoma razdeliti vsako državo. Zato je verjetno, da bodo zlasti male države zavzele proti Laval-Hoareovemu predlogu najodločnejše stališče.

Abesinija, ki še ni nobene bitke izgubila, odločno izjavlja, da ne odstopi Italijanom niti peči svoje zemlje. V Rimu pa se ob tej priliki ponavlja znana povest

Najprej so italijani Lavalov mirovni predlog pozdravili z neprikritim veseljem. Potem pa so se premislili in italijansko časopisje je začelo v zadnjih dneh ostro napadati pariški sporazum. Pišejo, da Italija ne bo nikdar sprejela predloga, da bi se z Abesinijo pogajala kot z enakopravno državo. Za to, kar ji je ponudil pariški »sporazum« glede dodelitve abesinskega ozemlja, da se Italija sploh ne zmeči. Izključena so pogajanja, če se Italiji že v naprej ne prizna vse abesinsko ozemlje, ki leži med Eritrejo in italijansko Somalijo itd. Slovenski pregovor pravi: Vi-deli bomo.

sem z njim skupno v inozemstvu in doma v novi državi in vem, kaj lahko on stori. Prepričan sem, da bo tudi pod njegovim vodstvom šlo vse dobro. Če Bog da, bom lahko še nekaj časa opazoval v miru Vaše delo. Prosim Vas, da storite vse za prosep naše skupne domovine. — Dne 18. decembra 1935 je sklicana seja parlamenta v svrhu volitve predsednika. Med vladnimi strankami glede volitve ni soglasja. Eni so za dr. Beneša, drugi za profesorja Nemea. Težko je uganiti, kdo bo prodr. Kakor se čuje, bodo za dr. Beneša glasovali: češkosl. narodni socialisti, češkosl. in nemški socialni demokrati, češkosl. in nemški katoliški stranki in komunisti. Profesorju Nemu pa bodo oddale glasove češkoslovaški in nemški agrarci, obrtni stranke, Kramarjevo narodno združenje in Gajdini nemški fašisti. Božična številka »Domoljuba« bo že o izvolitvi lahko kaj več povedala.

AMERIKA

s Tudi Boga Sina priznavajo. V govoru na skupščini Kolumbovih vitežev je dejal prejšnji guverner zvezne države Njujorka, Smith, tudi sledeče: »Združene države so krščanska zemlja. Mi smo edina država, ki je na svoj denar napisala besede: „Mi zaupamo v Boga.“ Mi ne priznavamo samo Boga Očeta, ampak tudi Boga Sina, saj svoje dokumente vedno izpopolnimo z besedami: „V tem letu našega Gospoda“.

DROBNE NOVICE

Božična drevesca je prepovedala italijanska fašistična stranka.

Kolera se je pojavila med italijanskimi vojaki v Somaliji.

35.000 tonsko bojno ladjo je začela graditi Francija.

Proti odobritvi posojila sovjetski Rusiji se je izjavila zveza angleških trg. zbornic.

Eksplozija je nastala na grški ladji »Ismini«, ki je vozila večjo količino bencina za italijansko Masavo.

Nemški listi so začeli zopet izhajati na Južnem Tirolskem. Kaj pa slovenski?

Plače je povišala italijanska vlada vsem oficirjem in vojakom, ki služijo v Afriki.

VINA za vse priložnosti naročite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Nizozemski parniki ne pristajajo več v italijanskih pristaniščih, ampak v francoskih.

Angleški komunisti so prijavili vstop v angleško delavsko stranko. Ali bodo sprejeti?

Okoli štiri milijone porok je na leto v celi Evropi.

84 let že ima češkoslovaški državni predsednik Masaryk, ki se je te dni odpovedal visoki službi.

Veter goni v Nemčiji 13 tisoč industrijskih podjetij.

Pasijonske igre so uvedli na Japonskem.

Ostavko je podala španska vlada; novo sestavlja desničar Miguel Maura.

Svoja poročna prstana za zlati zaklad sta darovala italijanski kralj in kraljica.

Novo bolgarsko vlado je sestavil Kjosjevanov.

Maje se Lavalova francoska vlada.

V Nemčiji nadaljujejo s preganjanjem in zapiranjem katoliških duhovnikov in redovnikov.

AVSTRIJA

s Moliti bo treba. Te dni je poslal avstrijski nadškof Waitz duhovnikom in vernikom svoje škofije poslanici, kjer med drugim piše tudi to-le: »Ali ni boj proti Cerki danes vedno bolj spleten in pomnožen. Ali že ni tu in tam prišlo do krvavega preganjanja? K temu pridejo še mnoge težave naše domovine in tisočere potrebe družin. Če kdaj, nam je potrebna zlasti danes posebna pomoč od zgoraj. Za to pomoč pa moramo mnogo in vztrajno moliti.«

s Korotanski drobiž. Veliki celovski hotel »Kaiser von Österreich« je kupil na dražbi črtni svet za nadaljevalno šolstvo za vsoto 213.868 šil. Hotel bodo preuredili v obrtno šolo. — Na Brnei je umrla 80 letna Marija Cefinik. — V Ribnici je umrl trgovec Franc Waschner. — Pri Trgu je pogorela tamošnja tovarna za lepenco. — V Vovbrah je umrl 86 letni Luka Starmoz.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremlja denar v tujostavijo na jhitre in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne poste najkulantneje

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BRUXELLES: No 2044-64 Bruxelles. PARIZ: No 1117-94 Paris. MOSKVA: No 1150-40 Moskva. LUXEMBOURG: No 5907 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

NEMCIJA

s Hitlerju se ne mudi. Zadnjo soboto se je v nemškem zunanjem ministrstvu v Berlinu nenadoma oglašil angleški veleposlanik. V imenu svoje vlade je zaprosil, da naj Hitler takoj odgovori, če je pripravljen v najkrajšem času urediti vsa viseča evropska vprašanja. Ta vprašanja pa so: skupni letalski sporazum za zapadno Evropo, omejitev oboroževanja in pa ureditev podonavskega vprašanja. Hitler je bil nad tem nenadnim korakom iz Londona zelo začuden in je dal vedeti, da misli, da ni mogoče rešiti vseh teh vprašanj, preden se ne konča vojna med Italijo in Abesinijo. Misli se tudi, da je bil ta pritisk na Nemčijo domnjen v Parizu med Hoareom in Lavalom.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Odstop češkoslovaškega državnega predsednika. Dne 14. decembra 1935 je državni predsednik v pričo najvišjih državnih činiteljev v gradu Lanu izjavil sledeče: Služba predsednika republike je težka in zahteva vse sile. To delo pa prehaja sedaj že moje moči in zato, odlagam predsedstvo republike. Štirikrat sem bil izvoljen za predsednika republike. Zato samo prosim, da naj ohrani naša država tiste temelje, ki slone na načelih, iz katerih je bila ob zaključku svetovne vojne rojena. Hotel sem biti priča vsem narodom in vsem plastem ljudstva. Za svojega naslednika priporočam dr. Beneša, delal

Novi banski svetniki

Gospod notranji minister dr. Korošec je razrešil dosedanje člane banskega sveta in imenoval nove, ki jih priobčujemo v sledečem redu: za okraj Brežice: Tratinika Josipa, župnika in duhovnega svetnika v Rajhenburgu; za okraj Celje: Kudra Ludovika, posestnika pri Sv. Pankracu-Bizoviku, obč. Griže; za mesto Celje: Mihelčiča Alojza, posestnika in predsednika celjske mestne občine, in Stermeckega Rudolfa, trgovca in podpredsednika celjske mestne občine; za okraj Črnomelj: Bitnarja Pavlina, dekana in župnika v Črnomlju; za okraj Dolnja Lendava: Kleklo Josipa, župnika v pok. v Črensovcih; za okraj Gornji Grad: Steblovnika Martina, posestnika in predsednika občine Šmartno ob Paki; za okraj Kamnik: Strčina Ivana, posestnika in predsednika občine Kaplja vas; za mesto Kamnik: dr. Vidica Franca, vladnega svetnika v p. v Kamniku; za okraj Konjice: Seliha Janeza, posestnika v Bezinah; za okraj Kočevje: Škrabca Stanka, posestnika in gostilničarja v Ribnici; za okraj Kranj: Brodarja Ivana, posestnika v Hrastju pri Kranju; za mesto Kranj: dr. Sabothija Bena, odvetnika v Kranju; za mesto Trzin: Majeršiča Ivana, poslovođa usnarne v Trzinu; za okraj Krško: Anžiča Josipa, dekana in župnika v Škocjanu; za mesto Radeče: dr. Jereba Petra, notarja v Radečah; za okraj Laško: Križnika Filipa, rudniškega strojnika v Lokah; za okraj Litija: Galeta Josipa, posestnika in predsednika občine Trebeljevo; za mesto Višnja gora: Struklja Franca, posestnika in lesnega trgovca na Polici; za okraj Ljubljana: dr. Breclja Antona, zdravnika v Ljubljani; za mesto Ljubljana: 1. dr. Adlešiča Jura, odvetnika; 2. Avseneka Ivana, trgovca; 3. dr. Ravničarja Vladimira, odvetnika in bivšega predsednika občine; 4. inž. Šukljeta Milana — vsi v Ljubljani; za okraj Ljutomer: Stuhca Alojzija, posestnika v Stari novi vasi; za okraj Logatec: Hafnerja Jerneja, župnika v Starem trgu; za okraj Maribor desni breg: dr. Schaubacha Franca, okrožnega inspektorja v p. in odvetnika v Mariboru; za okraj Maribor levi breg: Šerbineka Ivana, veleposestnika v Vrtičah; za

mesto Maribor: 1. dr. Leskovarja Josipa, odvetnika; 2. Rozmana Petra, tajnika Jugoslovanske strokovne zveze; 3. dr. Ravnika Rudolfa, odvetnika — vsi v Mariboru; za okraj Metlika: Nemančiča Jožeta, posestnika v Zelenbeju; za okraj Murska Sobota: Bačiča Franca, posestnika in vodjo posojilnice v Gornji Lendavi; za mesto Murska Sobota: Bajleca Franca, odvetniškega pripravnika v Murski Soboti; za okraj Novo mesto: Zupanca Alojzija, župnika v Šmihelu pri Žužemberku; za mesto Novo mesto: Vebleta Demetra, odvetnika v Novem mestu; za okraj Prevalje: Kugovnika Jurija, posestnika in rudniškega kovača v pok. v Prevaljah; za okraj Ptuj: Janžekovič Alojza, posestnika in Sterjancih; za mesto Ptuj: dr. Visenjaka Alojza, odvetnika v Ptuj; za okraj Radovljica: Jana Jakoba, posestnika v Podhomu; za mesto Jesenice: Arneža Petra, posestnika in tovarniškega delavca na Jesenicah; za okraj Slovenjgradec: inž. Vrhnjaka Vinka, posestnika in predsednika občine Pameče; za okraj Šmarje pri Jelšah: Zorenča Alojza, posestnika in gostilničarja, Sv. Peter pod Sv. Gorami. Za mesto Kočevje ostane kot član banskega sveta dr. Sajovic Ivan, odvetnik v Kočevju, ker ni bil razrešen.

36. Novak Avgust, zaseb. uradnik v Ljubljani;
37. Novak Franc, posestnik na Viču;
38. Oražem Josip, posest. in trgovec na Selu;
39. Osana Josip, profesor v Ljubljani;
40. Pavlič Ferdinand, gostilničar na Glincah;
41. Pavlin Ivan, posestnik in dežnikar v Ljubljani;
42. Slapar Blaž, delavec v Rožni dolini;
43. Smerski Rudolf, pravni referent OUZD v Ljubljani;
44. Soss Karel, trgovec v Ljubljani;
45. Dr. Stanovnik Ivan, odvetnik v Ljubljani;
46. Dr. Stele Franc, konservator v Ljubljani;
47. Stojer Rajko, ravnatelj in hišni posestnik v Ljubljani;
48. Sušnik Stanko, zasebni uradnik in posestnik v Ljubljani;
49. Salehar Franc, višji poštni kontrolor v Ljubljani;
50. Tomažič Franc, arhitekt v Ljubljani;
51. Usenik Ivan, gostilničar v Ljubljani;
52. Vidmar Josip, učitelj v Ljubljani;
53. Wester Josip, šolski nadzornik v pok. v Ljubljani;
54. Zupan Miroslav, stavbenik v Ljubljani.

Dobra knjiga — dobra prijateljica

Citanje dobrih knjig je eno najučinkovitejših sredstev za izobrazbo, vero, značaj in pckle.

Knjiga, ki ni vredna, da bi jo dvakrat prečital, tudi ni vredna, da jo prečitaš enkrat. Dobra knjiga te obvaruje nevarnega brezdelja in te notranje obogati.

Kdor brez skrbi in brez izbire je vse, kar dobi, si pekvari želodec; in kdor na isti način vse čita, si pekvari svoj značaj.

Marsikatera knjiga je pokvarila toliko duš, da je število teh duš večje kakor število besed v knjigi.

Ne čitaj samo ene vrste knjig; po romanu sezi za posvetitev, potem življenjepisa, poljudno znanost itd.

Citanje slabih knjig je poleg duhovne škode tudi velika potrata dragocenega časa.

Povej, katere knjige čitaš in povedal ti bom kdo si.

Ljubljana ima novega župana

Postavljena sta bila s kraljevim ukazom dr. Juro Adlešič, odvetnik v Ljubljani, za predsednika mestne občine Ljubljana in dr. Vladimir Ravničar, odvetnik v Ljubljani, za podpredsednika mestne občine Ljubljana.

Z odlokom ministra notranjih del z dne 14. decembra 1935 so razrešeni dolžnosti vsi dosedanjji člani občinskega odbora mestne občine Ljubljana in so postavljeni ti-le novi člani občinskega odbora:

1. Andreja Viktor, polkovnik v pokoju v Ljubljani;
2. Dr. Azman Josip, odvetnik v Ljubljani;
3. Balnik Anton, knjigovodja v Zg. Sisk. 126;
4. Baš Jože, uradnik in posestnik, Štepanja vas št. 69;
5. Dr. Bohinec Joža, direktor OUZD v Ljubljani;
6. Borštnar Franc, železniški inspektor v p. v Ljubljani;
7. Černe Franc, gostilničar, Zaloška cesta 57;
8. Černe Josip, posestnik v Zgornji Sisk.
9. Dr. Debevec Franc, zdravnik v Ljubljani;
10. Dermastja Karel, profesor v Ljubljani;
11. Florjančič Izidor, posestnik v Dravljah;
12. Gersinič Anton, ravnatelj TPD v Ljubljani;
13. Hribar Rado, industrijski inženjer v Ljubljani;
14. inž. Horvat Alojzij, vseučiliški profesor v Ljubljani;
15. Jarc Evgen, profesor v p. v Ljubljani;

16. Jarc Franc, posestnik v Črni vasi;
17. Jenko Avgust, posestnik v Ljubljani;
18. Dr. Kamušič Josip, odvetnik v Ljubljani;
19. Klinar Peter, bančni ravnatelj v Ljubljani;
20. Dr. Klinar Tomaž, stolni kanonik v Ljubljani;
21. Kocmur Alojzij, ravnatelj in posestnik v Ljubljani;
22. Dr. Korun Milan, odvetnik v Ljubljani;
23. Kozamirnik Viktor, knjigovodja v Ljubljani;
24. Kralj Ivan, trgovski poslovodja v Ljubljani;
25. Kranjc Silvo, profesor v Ljubljani;
26. Dr. Kušej Rado, vseučiliški profesor v Ljubljani;
27. inž. Lah Rado, ravnatelj Kmetijske družbe v Ljubljani;
28. Likar Stanko, tajnik OUZD v Ljubljani;
29. Lužar Fortunat, banovinski šolski nadzornik v p. v Ljubljani;
30. inž. Majce Alojzij, ravnatelj banke »Slavija« v Ljubljani;
31. Malgaj Tone, pleskar v Ljubljani;
32. Martinčič Avgust, ključavničar v Ljubljani;
33. Maslič Pavel, železniški kontrolor v Ljubljani;
34. Mišvelj Miha, mizar in posestnik v Ljubljani;
35. Musar Jože, mesarski mojster v Ljubljani;

V Zenevi so brezposelni razdeljali več hiš. Sedaj bodo sojeni.

KAJ JE NOVEGA

Povodenj v južni Srbiji

Velika povodenj je bila pretekli teden v nekaterih krajih v južni Srbiji. Med drugimi je bilo precej prizadeto Skoplje. Vardar je tako narastel, da so bili stebri Dušanovega mostu pod vodo in da je voda začela udarjati ob boke tega mostu. Mesto okrog Debar Mahala je bilo popolnoma preplavljeno in je odrezano od ostalega mesta. Policija na konjih je brodira po vodi in odnašala na varno otroke. Vojaštvo pa je z Dušanovega gradu z reflektorji razsvetljevalo mesto, s čemer je olajševalo reševalna dela. Ponoči so bili stavljeni na razpolago vozovi za reševanje. Kdor ni hotel prostovoljno zapustiti svojega stanovanja, je bil odveden s silo na kraj, ki ga voda ni ogrožala. — Neko podjetje je pripeljalo v Sko-

plje pol vagona rib ter jih spravilo tamkaj v bazen. Tudi te ribe je voda odplavila s seboj ter tako povzročila ogromno škodo. Lepi živalski vrt je bil ob priliki te povodnji popolnoma opustošen. V Velesu je Vardar za tri metre narastel nad običajno višino. Tam se je vrgla v vodo tudi neka ženska. Iz Bitolja poročajo, da je tam povodenj povzročila za okoli 1 milijon dinarjev škode. Zelo dobro se je obnesla telefonska mreža javne varnosti. Lahko se je sproti ugotavljalo, odkod voda dere ter se je na ta način reševalno delo lahko spolnjevalo. — Notranji minister dr. Anton Korošec je že nakazal kot prvo državno pomoč 100.000 Din.

Za čiščenje in obnavljanje krvi

je PLANINKA zdravilni čaj dober regulator. Radi tega učinkuje 6-12 tedensko zdravljenje s PLANINKA-čajem BAHOVEC izredno dobro

pri slabi želodčni prebavi in zaprtju,
pri slabem in nerednem delovanju črevesja in napetosti telesa,
pri omotici, glavobolu, nespečnosti in zgagi,
pri obolenjih sečne kisline in hemoroidih (zlati žili),
pri obolenju jeter,
pri nervozni in živčnih boleznih.

Zahtevajte v lekarnah izrecno PLANINKA-čaj BAHOVEC za 20 Din paket, ki vsebuje samo točen pravi PLANINKA-čaj, kadar je paket zaprt in plombiran ter nosi naslov proizvajalca:

Lekarna Mr. BAHOVEC, Ljubljana

Zaščitni znak

Reg. št. Br. 14212-10. V. 11. 34.

OSEBNE VESTI

d Od »liberalnega« režima pregnani ravnatelj II. drž. real. gimnazije v Ljubljani g. dr. B. Remec je po štirih letih pregnanstva dne 13. decembra 1935 zopet prevzel svoje mesto.

d 70 let je dopolnil znani ljubljanski knjižničar in založnik Lavoslav Schwentner.

d Sedemdesetletnico rojstva je praznoval Franc Suštaršič, ugledni posestnik in gostilničar v Klancu pri Kranju.

DOMAČE NOVICE

d Konferenca izvršilnega odbora katoliškega episkopata se je vršila pretekli teden v Zagrebu. Razen o šolskem zakoniku so razpravljali naši cerkveni knezi tudi o konkordatu s sv. stolico, čigar končna potrditev

d Povišana dobava premoaga iz naših rudnikov. Ministrski svet je zvišal mesečne dobave kočevskega premoagovnika od 200 na 800 ton in je s tem obratovanje kočevskega premoagovnika zagotovljeno. Tudi belokranjski premoagovnik bo zopet dobavljajl premog železnici.

d Katastrsko upravo dobi Kamnik, ker se je občina zavezala, da bo to upravo sama vzdrževala.

d Spremenjene občinske meje. Notranji minister dr. Anton Korošec je podpisal uredbo o izločitvi krajev Voglje, Voklo, Hrastje in Prebačevo v kranjskem okraju iz občine Trboje in priključitvi k občini Senčur ter uredbo o izločitvi kraja Ivanševci v murskosoboškem

okraju iz občine Križevci in priključitvi k občini Prosenjakovci v istem okraju.

d Novo zastavo so dobili rudarji v Hrastniku. Stala je 8500 Din. Eno tretjino so žrtvovali rudarji in nameščenci, ostalo je dala družba. Staro zastavo so rudarji izročili svoji zaščitnici sv. Barbari v varstvo.

d Združenje trgovcev za okraj Maribor je sklenilo, da za letos odpade vsaka delitev koledarjev in nagrad ob novem letu.

d Novi občinski svet je dobil Ptuj. Za predsednika občine je imenovan dr. Remec Alojzij, odvetnik v Ptuj, za podpredsednika pa Cvikel Ivan, trgovec ravnotam.

d Novo upravo je dobila okrajna hrenilnica pri St. Lenartu v Slov. goricah. Predsednik je Mursčak Janez, župan okoliške občine.

d Pri novi šolski zgradbi v Mariboru so zidarska dela že toliko napredovala, da so 14. decembra že slavili običajni »likof«.

d Občina Ribnica-trg se združi z občino Ribnica-okolica. Tako je odredil notranji minister dr. Korošec.

d 522 šolarjem je dala obučilo božičnica v Trbovljah. Prispevali so poleg drugih občina, premogokopna družba in šolski odbori.

d 17.000 m blaga v vrednosti 250.000 Din je dala kralj. banska uprava za revne šolarje. Čeprav je podpora izredno velika, sta mogla biti na šolah, ki so za podporo prazile, obdarovani samo na spletno le 1-2 tence. Torej kaplja v morje! Pa hvala Bogu in banski upravi tudi za to žitev.

d Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru, ki je bilo več let pod upravo kemikarja, ki je končno le izvajalo svobodo. Na temerju odloča banske upra-

ve prevzame zopet vse posle stari izvoljeni odbor.

d Posebna navodila glede zaposlevanja tujih državljanov je izdala banska uprava Dravske banovine. Točne podatke o tej zadevi ima »Slovenec« z dne 10. decembra 1935.

d Prvo smrtno obsodbo po osvobojenju je izreklo te dni podgoriško sodišče v Crni gori. Število prestopkov je še vedno v Crni gori najmanjše v vsej državi.

— Pri zaprtju, motajah v prebavi vzmite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

d Novi dokaz potrebe zakona o minimalnih mezdah. Kakor poroča »Politika«, si povečuje neki tvorničar iz Niša svoj dobiček na naslednji način: Delavka, ki dela v njegovih tvornici, mora delati prvi teden sploh zastoj. Po prvem tednu pa dobiva 8 Din na dan, pa če dela tudi 10 ur. Na ta način seveda delovne sile ne veljajo tvorničarja dosti in s takšnimi mezdami z lahkoto tekmuje z drugimi podjetji. Z zakonom o minimalnih mezdah (najnižje dopustnih plačah) bi bilo treba takšni umazani konkurenci napraviti konec. Pa še iz drugega razloga! Kaj bi bilo, če bi vsi tvorničarji tako sramotno plačevali svoje delavce! še sedaj obupno slaba kupna moč delavstva bi padla pod ničlo. Komu pa naj bi potem tvornica prodajala blago! Zato pa naj bo že izdan zakon o minimalnih mezdah, da se napravi takšnemu gospodarsko škodljivemu odiranju konec, če so socialni razlogi preslabotni, da bi dosegli tak zakon.

d Iz zaporov okrožnega sodišča v Novem mestu je pobežnil znani vlomilec Jože Urbanč. Pa se ni dolgo veselil svobode. Orožniki so ga izsledili v Seidlovi šupi, skritega v mrvo, in ga odpeljali nazaj v zapore. Urbanč je pobežnil na ta način, da je pazniku Tešarju, ki mu je prinesel vode, potegnil bajonet iz nožnice in Tešarja na hrbtu hudo poškodoval.

d Tuje potepuhe nam vtihotapljaajo. Avstrijske oblasti so začele izganjati naše državljane in tudi takšne, ki so živeli desetletja v Avstriji in si tam priborili tudi razne pravice. Še lepše pa je to, da so začele v našo državo vtihotapljati tudi tuje potepuhe.

d Obsodbe. Z obsodbo državnega sodišča za zaščito države so zaradi zločina vohanstva v korist neke tuje države obsojeni: Franc Zagoda, tesarski pomočnik iz Hotedršice, na 15 let ječe in trajno izgubo častnih pravic; Janez Kogovšek, delavec iz Hotedršice, na 10 let ječe in trajno izgubo častnih pravic; Franc Rupnik, tesar iz Hotedršice, na 10 let ječe in trajno izgubo častnih pravic; Franciška Rupnik, delavka iz Črnega vrha v Italiji, na 10 let ječe in trajno izgubo častnih pravic ter na izgon iz države; Janez Zagoda, kmetovalec iz Hotedršice, je oproščen.

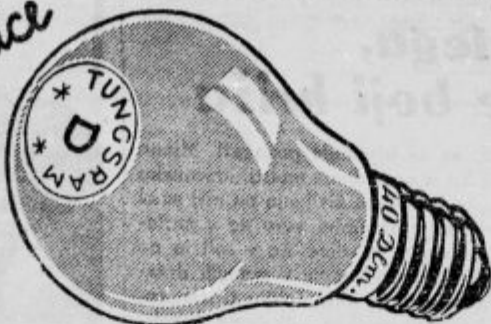
Za obnovitev naročnine

za prihodnje leto 1936 prejmejo vsi p. n. naročniki

položnice

v prihodnji 52. števec »Domoljuba«. Vrhudo prosimo, da pri odpiranju prihodnje »Domoljubove« izdaje vsak pazi, da ne pokvari vložene položnice!

*Pazite pri
nakupu žarnice
na znamko*

TUNGSRAM

NITKA V DVOJNI VIJAČNICI

IZ DOMACE POLITIKE

d Po osmih letih prve svobodne občinske volitve so bile preteklo nedeljo na Ježici pri Ljubljani. Kandidatna lista Severja Franca ml. je dobila 547 glasov in 23 odbornikov. Nasprotna Dovčeva lista, okrog katere so se združili liberalci, samostojneži in socialni demokrati, pa je priporila 136 glasov in 1 odbornika.

d V notranjepolitičnem pogledu je pretekli minul teden v znamenju raznih posvetovanj, ki jih je imela tako vladna večina, kakor opozicija. Dva lepa javna shoda, na katerih sta govorila minister dr. Krek in Franjo Žebot, sta se vršila v Celju in Braslovčah.

d Socialisti nameravajo zaprositi notranjega ministra za dovoljenje, da se obnovi jugoslovanska socialistična stranka, katere ustano-vitev pripravljajo. — Ali je rdečim res potrebna nova stranka? Dvomimo. Ali se niso, kot so pokazale občinske volitve, že zvezali »na življenje in smrt« z meščanskimi (pojarji)?

d Zakaj še nima Jugoslavija kardinala. Pred nedavnim časom je bilo imenovanih več novih kardinalov. Ob tej priliki so nekateri listi v Jugoslaviji izrazili svoje nezadovoljstvo nad tem, da med novimi kardinali ni nobenega Jugoslavana. Od tedaj gredo nekateri listi še dalje in pogrevajo misel, da je v tem videti neko posebno nerazpoloženje Vatikana do Jugoslavije, ker nismo dobili kardinala. Sicer nismo od nikogar pooblašteni, da o tej stvari dajemo izjave, vendar se nam zdi, da ni treba daleč stikati za razlogi, zakaj je tokrat izpadel jugoslovanski kardinal. Jugoslavija pač še nima s konkordatom urejenih razmer s sv. Stolicco, oz. konkordat je že podpisan, ni pa še potrjen, od skušnine. Kdaj se bo to zgodilo, — pa ni stvar Vatikana, ampak Jugoslavije. Mislimo, da potem tudi ne bo daleč imenovanje kardinala iz Jugoslavije.

d Vse odloke bana dravske banovine, glede razrešitve župana in nekaterih članov občine Ježica, ki so bili razrešeni svojih občinskih dolžnosti, je upravno sodišče v Celju potrdilo.

d »Kar tvori moč in jakost države, je treba združiti v enih rokah.« Velik shod Jugoslovanske radikalne zajednice je bil to dni v Mladenovem. Govoril je minister za gozdove dr. Janković, ki je povedal z ozirom na združeno opozicijo tudi tole: Ako je to, kar nas deli, vprašanje državne ureditve, je dolžnost nas

politikov, da gremo odkrito pred narod in da povemo, kako pojmujeemo ureditev države. Naše stališče glede državne ureditve je jasno. Mi smo to poudarili v programu Jugoslovanske radikalne zajednice. Naše stališče je, da se imata država in narodno življenje urediti tako, da bo najbolje ustrezalo koristim naroda, to se bo pa uredilo s krajevnimi samoupravami. Nanje je treba prenesti vso tisto oblast, ki je narodu najpotrebnejša, tisto, kar tvori bistvo državnega življenja. Kar tvori moč in jakost države, je pa treba združiti v enih rokah. To je naše stališče.

Hranilnica in posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Kamniku

Šutna š. ev. 22 (v lastni hiši)

Hranilne vloge obrestuje po dogovoru do 50/0.

Jama vsi prisega večkratno vrednost vseh vlog.

NOVI GROBOVI

d Kmalu tam se vidimo... V Podnartu je umrl mizar France Vovk. — Ni Viču so pokopali zasebnico Ivano Kopač. — V Ljubnem ob Savinji je odšel v večnost posestnik in lesni trgovec Anton Sem. — V Prigorici pri Dolenji vasi je mirno zaspal v Gospodu Janez Koplan. — Nagloma je preminul višji davčni upravitelj v p. Ernest Kobler. — V Metavi pri Št. Petru niže Maribora je zatisnila svoje trudne oči Rozalija Kranjc, mati tajnika JRZ v Mariboru g. Marka Kranjca. — V Laškem so položili v hladni grob Antonijo Kokol roj. Sepe-tavc. — V Brežicah so pokopali Ignacija Supana, šol. upravitelja. — Pri Sv. Barbari v Halozah je odšel h Gospodu po večno plačilo dijak Ivan Gabrovec. — V Novem mestu je zaspal v Gospodu 82 letni Tomaž Romih, ravnatelj krške meščanske šole v pokoju. — V Ljubljani so umrli: Ivana Kosmač roj. Primc, soproga železničarja Ozebek Ana, poročnik Martin Žmavc, posestnik Valentin Bergant, vdova kapitana Amalija Kunschitz roj. Ogriz, strojevodja v pok. Maksimilijan Proft, Marčica Turk, poštni poduradnik v p. Franc Černe, davčni nadupravitelj v p. Ernest Kobler in trgovski poslovodja v Trebnjem Fric Thuma.

NESREČE

d Pri padcu si je zlomil nogo 12 letni dijak Milenko Kobentar iz Radovljice.

d Smreka je padla na roko Jerneju Sajovcu v Planici. V bolnišnici so mu razmrvarjeno levo morali odrezati pod komolcem.

d Ko je padla po stopnicah, si je zlomila nogo dnarica Kuhar Ivana iz Beričevega pri Dolu.

d Močna veja ga je udarila po glavi. V gozdu pri Verdu se je mudil s svojim hlapcem mladi gospodar Ignacij Furlan. Pri sekanju drevja ga je udarila močna veja s tako silo po glavi, da mu je popolnoma razbila lobanjo in je bil Furlan na mestu mrtev.

d Pri padcu na zaledenem trgu si je zlomil nogo policijski pristav dr. Dragotin Jug v Mariboru.

d Nes do lobanje mu je presekala. V železniški delavnici v Mariboru je pri razdiranju vagona padel kos pločevine delavcu Josipu Gosaku na glavo ter mu presekala nos do lobanje.

DOBRO ČTIVO

k Daruj se Bogu. Sedma knjiga »Nebeških rož«, Ljubljana 1935. — Zadija leta smo dobili veliko lenostovnih knjig za prijetno razvedrilo, dobrih nabožnih knjig za duško branje pa nam manjkajo. Zato smo se razveselili prevelike knjige »Daruj se Bogu«, ki je na glasu kot ena najboljših, če ne sploh najboljša knjiga za duhovno berilo. Knjiga je primerna, da vodi vse stano-ve in vsako starost na poti duhovne popolnosti. V njej ni nikakega umetničenja, ne razodeva izredne učenosti, vendar zadovolji izsolanega in nesolanežnega čitatelja. — Vsem nam, ki nam je evharistični kongres vzbudil hrepenenje po večji ljubezni do Boga, bo ta knjiga predragocen spomin na lepše dni, ki smo jih doživeli, in če tudi moramo nekaj žrtvovati, bomo to radi storili, saj nam bo prelepa dela obilo plačalo vse izdatke. Elegantno kartonirana knjiga stane Din 24.—, v celo platno vezana Din 25.— in se naroča v Ničmanovi prodajni v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 2 in v drugih knjigarnah.

k Drabci. Dva in šestdeset petminutnih govorov. V stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani govoril dr. Mihael Opek, stolni kanonik in učeli govorništa na vseučilišču v Ljubljani. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjiga stane nevezana 24 Din, vezana v polplatno 32 Din. — Naš najboljši cerkveni govornik dr. Opek je v tej knjigi zbral celo vrsto svojih zanimivih kratkih govorov. Govorniku ni lahko sestavljati take kratke govore. Zelo se je treba truditi, ako hoče lepo misel, ki naj bi poslušalci odnesli iz cerkve domov, v kratkih, na vendar jasnih besedah razložiti in utemeljiti. Dr. Opek se je to popolnoma posrečilo. Zato bo ta knjiga dragocena zaklada za duhovnike, pa tudi neduhovnike, ki bodo s pridom lahko vzeli v roke in jo rabili za duhovno branje ob nedeljah in praznikih. Obenem s to knjigo, priloženo svojim čitateljem tudi veliko zbirko drugih govorov istega govornika, ki jih je izdal v 25 zvezkih. Vse dobite po ugodnih cenah v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

k Za 25 Din že dobite na 258 straneh napisane spomine na svetovno vojno, izhod peresa Vinka V. Gabreca v Celju. Knjiga je izšla v samozaložbi pod naslovom »Brez slavic in zanimivo opisuje raznovrstne doživljanje g. pisatelja na bojišču in ujetništvu. Kakor natašč za dolge zimske večere

Pri korpužentnih ljudeh

se izkaže naravna

Franz-Josefova

grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebne diete. Franz-Josefova grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s mineralnimi vodami.

Ost. reg. S. br. 3674/35.

Tudi mi se bojimo tistega, ki se boji križa

Ko se je vršil evharistični kongres v Ljubljani, sta krasila vseučilišče dva križa, eden v zbornični dvorani, drugi na balkonu. Katoliški vseučiliščniki so smatrali za svojo dolžnost, da kot verni sinovi slovenskega naroda v tistih kongresnih dneh postavijo na univerzo križ, sveto znamenje vsega slovenskega naroda. Pa nekaterim akademikom, tistim menda, ki bi radi ruski »paradiž« prinesli k nam, je bil križ na poti. Križ na univerzi! To jim ni šlo v glavo. Na vseučilišču, ki je »predstavnik znanosti, napredka in svobode«, je bil križ. Čudno, da jim je bil križ tako strašno na poti. Pa so pozabili neprijatelji križa, da so tisti časi minuli, ko je vera smela in morala biti samo notranja zadeva vsakega katoličana, — v javnem življenju, v parlamentu, v šoli, na

univerzi itd. pa se ni smela pokazati. Minuli so tisti časi, ko si smel doma moliti, krščansko življenje gojiti, v javnem življenju pa nisi smel povedati besede v obrambo vere ne v parlamentu, ne pri vzgoji mladine, ne v šoli in ne nikjer. Da je šlo katoličanom v mnogih državah tako slabo in da je vera toliko trpela, tega je bila kriva premajhna odločnost katoličanov. A zdaj je, hvala Bogu, temu konec. Zato po vseh katoliških državah vstajajo odločni katoličani. Kar pa je najbolj razveseljivo je to, da se povsod ravno katoliška šolana in nešolana mladina dobro drži in ta nam daje upanje v boljše čase. Zato ne pozabimo: tistega, ki se boji križa, se bojmo tudi mi, to se pravi, ne dajmo se nikdar od takih voditi.

Ne bomo molčali

Nedavno je dobrlovaški župan na zborovanju koroške domovinske »fronte« izjavil: »Vlada se na nekaj tisoč koroških Slovencev ne more ozirati. Če pa bi ugodila šolskim zahtevam koroških Slovencev, bomo nastopili s silo in jih onemogočili s štrajkom.

Spričo takih razmer je nujno potrebno, da se uveljavi načelo vzporednosti med koroškimi Slovenci in nemško manjšino v naši državi. Pred 10 leti so Nemci v naši državi priznali to načelo ter so se potrudili, da bi pregovorili pristojne činitele med Nemci na Koroškem, da priznajo dejansveno manjšinsko pravo koroškim Slovincem. Niso uspeli in zato sedaj molčijo o tej vzporednosti. Mi pa ne smemo molčati ter tudi ne bomo molčali. Naša zahteva, ki se opira na dolžbo mednarodnega prava, se glasi slejkoprej: Slovincem na Koroškem slovensko šolo!

Pri neredni stolici,

napetosti črev vsled zapeke, odnaja naravna

FRANZ-JOSEFOVA

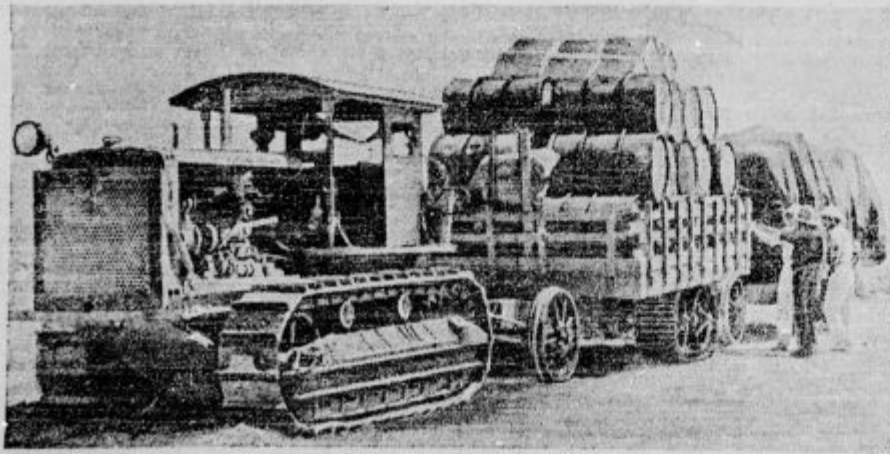
grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja Franz-Josefova voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi pri otrocih.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35.

Veliki olimpijski zvon, ki so ga ulili, da bo zvonil na berlinski olimpijadi, ima 280 m premera ter je z jarmom 270 m visok. Z jarmom tehta 13.840 kg.

Agitirajte za »Domoljuba«!

Italijanski tovorni avtomobili imajo v Abesiniji namesto koles take »gosenčje verige«, s katerim se poganjajo naprej po težavnem ozemlju.

Dojenček v letalu. Glavni inženjer angleškega letališča Gravesend, gosp. H. C. Brown, je te dni vzel seboj v letalo svojega 1½ dne starega sinčka. Ko se je letalo preklopicevalo po zraku, je dojenček v očetovem naročju mirno spal.

Tako dela ljubezen

Lansko leto koncem aprila so otvorili v Soboti v Slov. krajini Dom sv. Frančiška z namenom, da dobijo tam siromaki hrano, dekleta pa zavetišče. Do 1. novembra letošnjega leta sta dve sestri-redovnici družbe sv. križa izvršili sledeče delo ljubezni:

1. Brezplačno so dobili reveži 185 zajtrkov, 33 obedov, 113 večerij, ženski spol pa 124 prenočišč. 2. Brezplačno sta vodili »estri« šivalni tečaj sedem tednov. 3. Brezplačno sta redovnici šivale sirotam, bolnikom in v cerkvene namene. 4. Brezplačno sta čuvali sestre male deklice, ki so se v letnem času tam zbirale. 5. Brezplačno so dobile v »Domu« zavetje in hrano za daljši čas siromašne deklice in starejše ženske osebe. 6. Redovnici sta prevzeli radevoljno še drugo delo v pomoč bližnjemu. Zo znižani ceni so dobili v Domu sv. Frančiška potrebni 53 zajtrkov, 706 obedov, 625 večerij, a ženski spol 53 prenočišč.

Moji učitelji so veliki kršč. misleci

Haile Selassie, ki caruje v Abesiniji, je mož, ki se sedaj zanima zanj ves svet. Opisujejo ga kot moža velike delovne energije, ki skrbi in dela resnično od zore do mraka. Ne pozna odmora, ki bi prav dobro storil njegovemu ne posebno krepkemu zdravju. Blagor domovine in naroda mu je cilj, ki mu je vedno pred očmi. Sam visoko izobražen, se trudi, da bi tudi ljudstvo postalo deležno sadov izobrazbe. Pri tej izobraževalni težnji se drži krščanskih smernic. Ni pozabil tistih nauk, ki jih je v nežni svoji mladosti prejel od svojega vzgojitelja katoliškega misijonskega škofa Jarousseaua. Nedavno mu je zastopnik velikega katoliškega španskega lista »El Debate« stavil vprašanje: »Veličanstvo! Ves svet občuduje vašo razumnost in vašega duha. Ali bi mi hoteli povedati, kdo so bili vaši učitelji?« Cesar je odgovoril: »Moji misleci so bili in so tudi še zdaj veliki krščanski misleci«.

SUROVE KOŽE vseh vrst
plača po najvišji dnevni ceni
Josip Windischer - Novo mesto-Kandija

PO DOMOVINI

Prosvetno delo.

(Cerknica.)

Prosvetno delo kaže svoje uspehe. Ustanovljena sta dekliški in fantovski krožek. Prvi zares uspeh je bil Miklavžev večer, na katerem so bili obdarovani otroci Marijinega vrta, pa tudi odrasli so dobili, kar je komu šlo! Drugi sad pa je bila Marijanska akademija 8. decembra. Uvod so tvorile tri deklamacije, ki so jih izvajali otroci Marijinega vrta. Nato pa so sledile pesmi, ki so jih, pod vodstvom neumornega g. organista Košnika, zapeli cerkveni pevci. Sledil je govor gđ. K'armarjeve, ki je govorila za dekleta. Za fante pa je govoril dijak Bajde Lojze. Temu je sledilo izvajanje simbolične vaje »Morska zvezda«, ki jo je moralo 6 mornarjev na splošno željo ponoviti. Akademijo so zaključili vsi navzoči s himno — »Povsod Bogac«.

* Prosveta.

(Cemšenik.)

Naše prosvetno društvo vprizori na praznik 26. decembra ob 3 pop. božično igro »Trije kralji«. V vsakem človeku zbudijo božič vse dobre strani; isto tako bo zbudila tudi igra vse dobre strani pri gledalcu, ki pomeni notranje preorojenje in spreobrnjenje človeka na sveto noč. Ker je to prvi misterij, ki ga vprizorimo na našem odru, se pripravljamo, da nas na praznik sv. Štefana, v obilnem številu obiščete. — Kakor vsako leto, se je sv. Miklavž tudi letos oglasil pri nas v domu. Obdaroval je veliko priidnih in predvsem revnih otrok.

Dve zlati poroki isti dan v isti župniji.

(Mošnje.)

Oni mesec sta v župniji Mošnje natihiem obhajala 2 para zlati poroki. Poročal je pred 50 leti na isti dan mošenjski župnik Kumer Franc, kranjski meščan. V vasi Mošnje št. 11, pri Nastranu, sta jo skromno obhajala Lovrene Jane, radovljiški rojak, in mošenjska Ivana Globočnik, v vasi Vrbnje št. 14 pri Cvirnu, pa Anton Vovk, rojen v župalji Lesce, in Katarina Jerala s Česnjice v občini Ovišje. Prva dva imata 8, druga dva pa 7

živih otrok. V večnost sta poslala prva dva pred seboj enega, druga dva pa tri, vsi pa vse v angelski nedolžnosti. Slavljenici žele k njim, župljani, ki slavljenecem čestitamo, tudi!

Misijon in drugo.

(Studeneec pri Sevnici.)

Od 17. do 24. novembra smo imeli v naši tati misijon. Misijonske pridige so ljudje polnoštevilno in redno obiskovali. Med misijonom je bilo 2600 obhajanih. Vedno nam ostane v spominu pravna pobožnost, skupno sv. obhajilo cele župnije in slovesen zaključek, ki se je zaradi slabega vremena moral vršiti v cerkvi. Hvala gg. misijonarjem in g. župniku za te lepe dneve. — Zelo nas je razburil rop v rajbenburški baziliki. Ropar je doma iz naše občine, toda pokrvarila ga je tujina. — V novem letu bomo »Domoljubac« zopet vsi z veseljem naročili.

Ostanek iz starih časov.

(Kočevje.)

Prejšnjo nedeljo je imel tu javen političen shod poslanec dr. Lovrenčič. Prinesel je vest, da bo rudnik zopet ustavljen in na tej novici je koval svoj govor in napade na vlado in posamezne ministre. Je bil pa slab prerok, ker rudnik bo deloval kot doslej! Čudimo se med drugim tudi temu, da je poslanec dr. Lovrenčič tako čudno se izrazil o zahvalni sv. maši rudarjev, ko smo ga še videli tik pred 3. majem pri župniških in v župniških skoraj v vseh slov. občinah v okraju. No vse pride še na obračun! V Ribnici na shodu je imel g. poslanec 42 oseb. Šel je mimo brez škode in brez koristi!

Drobne novice.

(Podzemelj.)

Ze dolgo molčimo, toda zato ne spinjo, dasiravno smo si malo oddahnili od sponladnega dela. Devet predstav »Pasijona« smo odigrali, upamo, da smo si lahko malo odmorala dali. — Delo obnovljenega kat. prosv. društva je zopet v polnem teku. — Fantovska kongregacija dobro uspeva. Kot pripravo na 8. december smo opra-

1 Glavobol?
Za 1 DINAR

Aspirin-tableta, pa preneha bolečina. Kot zaščito pred ponaredbami nosi vsaka tableta Aspirina utisnjen Bayerjev križ.

ASPIRIN

Opomba: 10 tablet po 5 gr. št. 1122 na 10. VIII. 1933

vili tridnevno. Na praznik Brezmadežne smo priredili v dvorani dobro uspele akademijo. Kot zadnjo točko smo igrali iz sedanjih svetovnih razmer povzeto igro »Antikriste«. — Krajevna organizacija JRZ, se, kljub vsem silam naših nasprotnikov prav krepko giblje. — Tudi komunisti so postali pri nas nekam živahni, pa so se zaenkrat zaleli. Ko smo namreč imeli fantje kongregacije iz župnij Podzemlja, Senčica, Suhorja in Metlike 15. septembra v kloštru svoje zborovanje, so nam ga hoteli ti tički na grde načine razbiti. Zadeva je šla pred sodišče in so ti junački za »plemenita« svoja dejanja deloma že prejeli plačilo. Društvo »Kmetih fantov in deklet« Gradac in Podzemelj, katerih člani so bili razgrajali, sta razpuščeni, razgrajali sami pa policijsko kazno-

T. Jeske-Choinski:

Ugašajoče solnce

(Prevedel Vinko Lovšin.)

(Nadaljevanje)

Božanstveni Mark Avrelij je Rimljan in noben pravi Rimljan ne more trpeti verske ločine, ki postavlja na naš Olimp popolnoma tuje bogove. Rim se ima zahvaliti za svetovno vladarstvo svoji veri in delavnosti. Tisti trenutek, ko bo zavzel mesto na Kapitolu drugi, močnejši in bolj čiščen bog, bo razpadlo rimsko cesarstvo kot strohnel hrast. Božanstveni Mark Avrelij ve, da se mora zatreti praznoverje, ki noče živeti skupaj z našimi bogovi, ampak jih hoče uničiti in odstraniti.

»Znano mi je,« je pripomnil Servij, »da je krščanska vera razširjena tudi že v legijah. Jaz sam sem večkrat videl male gručice vojakov, ki so v mraku z malimi križi v roki opravljali svoje molitve. Vendar mora biti nekaj jedrnatega v tej veri, ker se vedno bolj širi.«

»Bogovi kristjanov,« je pojasnjeval Gaj zaničljivo, »obljubljajo boljše življenje po smrti in uče, da so vsi ljudje enaki. Zdi se, da najbolj ugaja ta vera sužnjem in barbarom zaradi te enakosti. Za rimske državljane ta vera ni.«

»In vendar so menda kristjani že tudi na Palatinu, v najbližji cesarjevi okolici. Tako se širi govorica zunaj med legijami.«

»Ni mogoče!« sta vzkliznila oba Rimljana naenkrat.

»Božanstveni Mark Avrelij,« je pristavil Publij, »bi te sekte ne trpel poleg sebe. Samo ena prava vera je in to uče naši sveceniki.«

Pogovor se je pretrgal, ko je vstopil Sigfrid v beli tog, obleki svobodnega moža.

Ko ga je Servij ugledal, se je živahno dvignil in vzkliznil: »Tukaj te srečam? Mišlil sem, da si že davno v Valhali.«

Starček je motril nekaj časa prefekta z odprtimi očmi, potem se je globoko priklonil in iztegnil roko proti njegovemu kolenu in rekel: »Glas Vašega očeta, gospod, me je poklical ven iz groba.«

»Ti si ga poznal, starček?«

»Oh, oh, oh! Kdo iz markomanskih gozdov bi ne bil zapustil žene in otrok, ako nas je on klical!... Hrabro, da hrabro se je boril,« je mrmral Sigfrid, »a končno so ga vendarle potolkli.«

»Ali nisi,« je prekinil prefekt starca, ki je hotel še bolj iziliti svoje srce, »ali nisi v zadnjem času slišal o neki germanski ujetnici iz odlične rodovine?«

»Iz odlične ro-do-vi-ne!« je ponovil Sigfrid. »Morda iz katere naših?«

Prefekt je priklimal z glavo in da bi pomagal spominu starca, je pristavil: »Ali nisi morda sužnji našega rodu pripovedovali o napadu na Winfridov dvor?«

Sigfrid se je ozrl na Publija.

Ta pa je rekel: »Samo govori, prefekt je moj prijatelj in jaz sam želim, da se povrne s svojo nevesto domov.«

»V Rimu je nek kupčevalec s sužnji,« je poročal dalje starček, »o katerem se pripoveduje, da prireja prave love na svobodne Germane. Toda morali bi se zelo oprezo spraviti nadenj, ker danes je mogočen spod: on je vitez in prijatelj senatorjev.«

»Fajbi!« mu je segel Publij v besedo.

»Ti si rekel, gospod.«

Tribun je molčal. Ta novica o postopanju bodočega tasta Markovega ga je zelo neprijetno dirnila.

»Toda to je samo govorica,« je starel hitro pristavil, ko je opazil, kako mučno so vplivale njegove besede na tribuna.

»Ne oziraj se na me,« je rekel Publij, »stori, kar ti narekuje tvoja poštenost.«

Obrnil se je h klicarju in ga vprašal: »Ali si bil pri mestnem prefektu?«

»Visokoslavni prefekt je v Pompejevem teatru,« je odgovoril Grk.

»Podaj nam toge in nosilnico naj bo pripravljena.«

Suženj je ogrnil oba gospoda čez rame z dolgo ogrinjalko, uredil gube in hitel po nosilnico.

»V teatru ne bomo dobili samo mestnega prefekta, ampak vse, ki jih išče,« je rekel Publij Serviju.

V Pompejevem teatru so vprizarjali ta dan celo vrsto predstav. Pesnik Marul je spisal novo šaloigro in slavni pantomimik Paris je predstavljal s svojo mojstrsko igro neke verske bajke. Tako je bilo naznanjeno v dnevnih novicah.

Prostor pred svetiščem Talije in Melpomene je bil ob prihodu obeh popolnoma prazen; služabništvo, ki je prineslo gospoda, se je že vrnilo domov. Stebrišče gledališča je odmevalo od umerjenih korakov pretorijancev, ki so morali vzdrževati red.

Ko sta vstopila Publij in Servij v teater, je bila ravno končana prva točka predstave. Bila je to stara Plavtova komedija, kateri se je občinstvo še vedno smejala. Iz svojega prostora, ki je bil v vrsti za senatorje, se je premikalo Germanovo oko kot omamljeno okrog. Prvi trenutek ni videl ničesar drugega kot bel sijaj, ki ga je obdajal od vseh strani liki srebrni megla.

Zdelo se je Serviju, da stoji opoldne na morskem obrežju in opazuje v solnce blesteče valove. Zraven njega, za njim visoko gori, kjer se je samo še nebo videlo, so se blestele bele ženske halje in moške toge. Stirideset tisoč ljudi je imelo tu pro-

vani. Z državnim pravdnikom bodo pa še imeli obračun. Vzrok za razpust omenjenih društev ni samo ta, marveč so jih imeli oblasti nakopičenih že lepo števila. — Zastopniki prosv. društev in cerkvenih organizacij smo se udeležili častnega tečaja v Črnomlju, ki ga je vodil urednik »Domoljuba« G. Košiček. Sed tega tečaja bomo skušali ponesti v sleherni hišo v fari. — Na Stefanovo spravimo na oder »Črno ženo«. Prijatelje poštenega razvedrila vjudno vabimo in obenem želimo vsem bralcem in bralkam »Domoljuba« vsele božične praznike in radosti polno novo leto!

Iz dolovajskih Beneč:

(Kostanjevica.)

V nedeljo je pred cerkvijo nekatere kaj neprijetno diralo. Da bodo občinske volitve in to že 19. jan in da teh volitev ne bodo delali zandariji, tako je bilo povedano. Menda bodo volitve že vedeli, da morajo dati glas tistemu odboru, ki bo znal pravice varovati in ne takim, ki so narodne pravice doslej prodajali, zato, da so lahko sami sedeli po milosti višjih gospodov pri koritih. Duhovne vaje za žene je vodil župnik iz Bučke g. Francič in se jih je udeleževalo kakih 300 žen. V nedeljo smo tudi imeli priloiko videti novega križevskega kaplana Toma Franceta, ki je nadomestoval domačega kaplana Hladnika, ki je te dni imel duh. Vaje za moške v Sv. Križu. Gospod Torkar, ki je preje kaplanov v Sv. Križu, je pa odšel te dni za župnika-ekspozita v Izlake pri Zagorju. — Zima je tudi ta pritisnila. Kar naprej sneži, čeprav sneg ni izdaten. Toliko je pa le, da je uničeno vsako upanje, da bi mogli dobiti kaj strelja, ki je ni pred snegom mogel nihče nagrabiti.

Zaslugam čast!

(Prežganje pri Litilji.)

Občinski odbor občine Trebeljevo je izvolil župnika Josipa Stupico v priznanje njegovih zaslug za občino, za svojega častnega občana. Gospodu župniku, ki z veliko poštovanostjo deluje kot ob. odbornik, iskreno čestitamo s srčno željo, da še mnogo let deluje v blagor občine in občanov. — Dne 8. dec., ko se je oglašil Miklavž v »Ljudskem domu« na Prežganju, je bil v dvorani med deco in mamicam pravi živčav. Obdarovani so bili vsi šolski otroci. Nekateri z obleko, obutvijo in drugimi, za kar ima zaslugi Rdeči križ, ki je v ta namen svojo blaginjo izpraznil. Vsem priporočamo, da se vpišete v Rdeči križ,

ker je to društvo koristno. Okrog božičnih praznikov se bodo po vaseh člani s polnimi pobirali. Vpišite se še Vi, ki letos niste bili. — Isti Rdeči križ vprizori na sv. večer po polnočnici v »Ljudskem domu« lepo in poučno Redenškovo igro: Za grun! Farani in občani! napolnite ta večer dvorano do zadnjega kotlička. Z vstopnino podprete dobro stvar.

Božičnica.

(lg.)

Naše društvo priredi tudi letos lepo božičnico v dvorani. Na sporeh je najprej zborna deklaracija fantov, nato pogovor in petje otrok pri jaslicah. Temu sledi igra v 3. dej. »Stilmonski župan«, ki je po vsebini tako lepa, da naj je nihče ne zamudi. Posebno vabimo še vse tiste, ki so se udeležili svetovne vojne. Pričetek bo na sv. večer ob pol 9 in konec ob pol polnoči, ko bo odhod v cerkev. Dvorana bo odprta od pol 8 naprej. Vsak naj sv. Peter obhaja najprej doma v družini, nato pa v dvorano. Igra potovimo Novega leta dan popoldne ob 3. — Knjige iz knjižnice naj si vsak preskrbi za praznike že zadnje adventno nedeljo, ker ob praznikih je knjižnica zaprta.

Ena se tebi je zrlja splohila...

(Slatnik pri Ribnici.)

Zalostno so se vsi razočarali, ko smo sprejeli k večernemu početku mladega akademika, 23-letnega Jožeta Lovšina, služatelja na filozofski fakulteti ljubljanske univerze. Da bi izpolnil njegovo poslednjo željo, so ga težko bolnega prepeljali v rodno vas. Solze so mu zaigrale v oči, ko je zagledal domači krov. Dve uri po prihodu je s tožili svete vere, v krogu ljubljenskih domačin mirno v Gospodu zaspa. Prenehalo je njegovo življenje, ki je bilo prava trnjeva pot, po kateri ni dosegel svojih zaželenih ciljev. Na njegovi zadnji poti so ga spremljali prijatelji in kolegi akademiki in mu izkazali zadnjo čast z lepim petjem in govori, ki so globoko ganili vse navzoče. Trde grude so padale na belo krsto, glas jokajočih je zamrl po širokem groblju. Bodi mu zemljica lahka!

Smrtna kosa.

(Dolenja vas.)

Po dolgi in mučni bolezni je umrl v Prigorici g. Janez Kaplan. Njegova smrt je za vrsto naših mož in za naše organizacije težka izguba. Saj moremo rajnika šteti med glavne delavce za okrepitev našega združnega in političnega živ-

ljenja v občini in v dolini. Pokojnik je bil marljiv član naših zadrug in po večini tudi v odbojih. Bil je zelo bistrega razumevanja in pa krepke volje. Ljudstvo ga je večkrat poslalo v občinski odbor. Bil je član cestnega odbora in ob razsulu stare države član Narodnega sveta. Pri raznih javnih napravah se je pridno udeleževal. Bil je veren mož in že od početka član Apostolstva mož. Prvo nedeljo v septembru je že težko bolan vstal iz postelje in šel še poslednjo k skupnemu sv. obhajilu. Pri skupnem obhajilu mož v decembru pa je že polagal račun pred Sodnikom. Lep pogreb je pokazal, da je bil splošno spoštovan in upoštevan mož. Občinski odbor ga je spremljal celoten in mu daroval lep venec, poleg venca pa ga je na črni blazini spremljala zlata svetilna za zastuge, podeljena mu od kralja Aleksandra. Ob odprtem grobu mu je v slovo govoril predsednik okrajnega odbora JHŽ, saj je bil pokojnik podpredsednik krajeve organizacije. S pokojnikom smo izgubili vzornega knjiškega gospodara in marljivega delavca v naših združenjih.

Na izprehodu.

(Dev. Mar. v Polju.)

Marijanski Miklavž je obdaril okrog 400 otrok. Kongregacija je priredila dne 8. decembra polni dvorani hvalečnega občinstva krasno akademijo. Občinska uprava je dobro nazela česte. Volitve se bližajo. — V Zalogu in Spodnjem Kašlju je cestna električna razsvetljava uvedena zato, da ne funkcionira. — V četrtek, dne 19. decembra, ob 8 zvečer se prične v farni cerkvi duhovne vaje za fante. Vodi jih vseučiliški profesor dr. Ehrlich. Bomo videli, koliko koražnih in globoke verske vzgoje želnih fantov je še v naši fari!

Vinarstvo in kletarstvo.

(Metlika.)

Vinarska in kletarska zadruga je priredila v dnech od 10. do 12. decembra tridnevni poučni tečaj. Tečaj je bil zadovoljivo obiskan, kar je predvsem pripisovati dobremu predavatelju. S tečajem je bila spojena tudi vinska razstava, kjer so vinogradniki razstavili okrog 75 vrst svojih vin. Komisija, katere je bila zastopana po nepristranskih strokovnjakih, je pohvalno izrekla, da so v splošnem letos tukajšnja vina izvrstna. Priznala so se pa še izredno dobra vina sledečih vinogradnikov, kateri se bodo predlagali tudi v odlikovanje: Za zlato diplomu: Vinarska

stora na kamenitih sedežih kolosalnega polkrožnega prostora in vse te obleke in toge so se neprestano gibale, tu pa tam so pa zablesteli nešteti dragulji.

Precej časa je trpelo, da se je oko Germana privadilo na ta sijaj. Potem je začel v tej valujuči množici razločevati postave in njihove glave. Skoraj vsi so bili ozbrane kože južnih rodov in črni las, katerih naravno črno barvo je omiljeval bogato potresen zlat prah.

Ko se je oddahnil Servij malo od prvega presenečenja, se je uprlo njegovo oko na bližnje sedeže, določene za ženske člane senatorskega in viteškega stanu. Tu so bile zbrane žene in sestre gospodarjev sveta z globoko izrezanimi oblekami in golimi rokami. Tudi one so kinalu opazile Germana; natikale so na oči brušene smaragde, ga opazovale in občudovala njegovo krasno postavo.

Lahno kuštenje je šlo od sedeža do sedeža »Kdo je to?... S Publijem Kvintilijem je prišel...«

German, presenečen od blesteče okolice, ni niti opazil, da ga je njegov prijatelj zapustil. Publij je pa medtem govoril z nekim starejšim, bradatim senatorjem; potem je prišel z njim k Serviju, ki se je predstavil mestnemu prefektu — ker nihče drugi ni bil ta senator — globoko priklonil.

Mestni prefekt vpraša, ako imaš glede osebe roparja kak sum...

»Najbrž so bili ljudje kakega naseljenca,« je odgovoril Servij. »Ti ljudje napravijo pri nas marsikak zločin...«

»Naseljencev je v Germaniji mnogo,« je odvrnil mestni prefekt. »Ali ne leti sum na kakega tvoj določene...«

»Napad se je izvršil ponoči, poleg tega pa so imeli napadalec zamazane obraze...«

Mestni prefekt se je pogladil po bradi in preudrjal. »Čudno bi bilo, da bi moji

ljudje o takem nasilju ničesar ne vedeli,« je pristavil in njegovo oko je preletelo vrsto sedežev viteškega stanu.

Tu so sedeli med drugimi tudi obogateli carinarji, ki so državnim blagajni svoje ozke škrlatne robove zelo drago plačali.

Prodirljivo oko mestnega prefekta je šlo počasi od glave do glave. Ko je uzrlo Fabija, je ostalo dalj časa nepremično, a ni moglo ničesar opaziti, ker se je Egipčan, obrnjen na stran, zelo živahno razgovarjal s svojim sosedom. In tudi iz daljave ni mogel mestni prefekt opaziti, da ga je Fabij sem in tja skrivaj pogledal in se nevede vznemiril.

Na pozornici sta nastopila dva histrijona (saljiva glumača) brez mask in koturcov; začela se je naznanjena Marulova šaloigra. Prvi glumeč, oblečen v obleko noreca s kratkim plaščem, je zaničeval drugega, ki ga je potpešljivo poslušal in s spoštljivim prikimovanjem pritrjeval. Občinstvo je sprejelo ta dvogovor s takim smehom, ploskanjem in mahanjem tog, da ni mogel Servij, ki ni bil navajen takih predstav, ničesar razumeti. Toliko bolj mu je bil ta nerazumljiv hrušč in trušč, ker je postal vedno močnejši; šele ko je bolj opazoval oba glumece, je prišel do slutnje, kaj povzroča to vsestransko zadovoljstvo: en histrijon je bil v filozofskem plašču in je bil podoben vladarju Marku Avreliju.

»Čudim se,« je rekel tiho Publiju, »da dovoli vlada tako zlorabo...«

Tribun je zmajal z rameni.

»Vsi cesarji so bili popačljiviji napram cirkusu in gledališču...«

V Marulovi komediji je ždel filozof nad pergamentnimi in papirnati zvitki, medtem ko se je njegova žena zabavala z germanskim gladjatorjem. Ko je norec razkril prevaranemu možu zakonsko nezvestobo, ukaže ta prinesiti meč. Toda pri po-

gledu na blestečo kline, vrže orožje od sebe in zbeži za pozorišče, spremljan od ploskanja in smeha gledalcev.

Za tem so sledili še trije komadi podobne vsebine. Vedno je prevarila žena moža, vedno ga je zasmehovala s svojim ljubimec: vedno je bil mož tepec, bojazljivec, da celo plačan sokrivec. In v gledališču zbrani Rim je imel dopadenje nad umazanijo in kar tulil zadovoljstva, ako je histrijon s svojo mimiko dvoumno besedo ali prosto šalo le izrazil, Senatorji so zadovoljno gledali, pomenite gospe so hotele počiti smeha, deklice so se zadovoljno hihitale in divje je druhal tučla v gorjuh prostorih.

Servij se je vedno bolj čudil. On, barbar, sin nepreglednih gozdov, bi bil vsakogar ubil, kdor bi bil hotel očistiti... ženi njegovega rodu le senca kakega sramotnega suma V njegovih gozdovih ni o vedeli o tem ničesar in čeprav je do česa slasnega prišlo, se ni spravljalo v javnost, ampak zašušilo vsako govorjenje, da ni trpela čast naselbine. Tu pa, v glavnem mestu svetega sveta... Zopet je uprl oči v vrste plemenitih gospod, pa tudi je videl same zadovoljne obraze.

Njegove misli je zmotil nenaden krik: »Pozdravljen cesar!« ki je zadonel iz mnogo tisoč grl usenkrah.

V eni desetih lož se je prikazal vitek mladnik, ves odet v škrlat, zlat venec v temnih zlatim prahom posutih lasih. Mahal je občinstvu v pozdrav in ko se je vse umirilo, je rekel s hripavim glasom: »Pozdravljeni!«

Bil je Lucij Ver, sovladar cesarjev. Komaj se je vsedel na svoj škrlatni sedež, je že nastopil histrij in lahni korakov mlad in stasit histrijon na odr, ki je bil zaseden od obeh strani od pevskih zborov, možker na eni in žensker na drugi strani. In zopet je zadonelo klicov tako glasnih, kakor so

In kletarska zadruga, Metlika; Vraničar Janez, posestnik, Čurile 7; Nemanič Jože, posestnik in laniški svetnik, Zelenhe 3; Pečarič Janez, posestnik, Čurile 2; Krašovec Franc, posestnik, Lovkica; Malešič Janez, Radoviči 13; Pečarič Ana, Drašiči 13. — Za srebrno diplomu: Bajuk Anton, posestnik, Drašiči 8; Slane Jožef, posestnik, Rozalnice 5; Muc Miha, posestnik, Vidošiči 8; Pečarič Martin, Drašiči 11; Nemanič Marko, Božakovo 7; Vranešič Mile, Metlika; Zugl Franc, Čurile; Karel Steznar, posestnik, Metlika; Jerman Jože, župnik na Radoviči; Pečarič Jože, Čurile 3. Reflektantje, ki hočejo dobiti dobro kaplico, se lahko brez pismenikov obrnejo na označene vinogradnike oziroma naravnost na Vinarsko zadrugo v Metliki.

Smrtna kosa.

(Gomila pri Beli cerkvi)

Nedavno smo pokopali vrlo gospodinjjo Marijo Koželj, staro 52 let. Zahrbna bolezen jo je dolgo časa mučila, vendar je vse gorje vdano prenašala in skrbelo za svojo družino do zadnjega dne. Pokopčana s sv. zakramenti je mirno zapustila solzno dolino. Bila je dobra mati in velika dobrotnica revežev. Globoko vera ji je dajala moč v preizkušnjah življenja. Njena hiša je bila naročena na »Domoljuba«. Na poslednji zemski poti jo je spremljala velika množica pogrebcev. Rajniče homo ohranili časten spomin, njeno dušo naj poplača dobri Bog, ki naj da tudi žalnožnim tolažbo v težki preizkušnji.

Igrali homo

(Velike Lašče)

Naše prosvetno društvo vprižori v nedeljo, dne 22. decembra ob 3 popoldne v dvorani zadružnega doma zelo zanimiv misterij v 4 slikah. Ksaverija Meška »Henrik, gohavi viteze«. Ker je igra časa primerna, vlnudno prosimo vse prijatelje naše prosvete, da nas v nedeljo v obilnem številu obiščejo.

»Smonec«

(Mavčice pri Kranju)

Naše prosvetno društvo je zopet oživelo. Vložili smo nova pravila ter se bo naše društvo v bodoče imenovalo »Prosvetno društvo Smonec«, to je po pesniku Simonu Jenku. Čigar stoletnico rojstva smo letos obhajali. Članstvo narašča, zavedajoč se ugodnosti pri

knjižnici, udeležbe pri sestankih, poučnih predavanjih itd. Knjižnica zopet deluje ter se je članstvo prav pridno poslužuje. Društvo je priredilo Miklavžev večer, ki se ga je udeležilo lepa številka otrok in staršev. — V nedeljo, dne 22. dec. pa nam naši igralci zaigrajo Finžgarjevo igro »Naša krila, ki je prav primerna za današnje dobo. Dobili smo dolgo zaželeno elektriko, ki v društvu že sveti. K uspehu igre bo pa razsvetljava gotovo pomogla ter jo poživila. Pridite!

Razno.

(Raka pri Krškem.)

Radi prerane zime se nismo mogli oskrbeti s potrebno steljo, kar bo, če zima vztraja kar naprej, hodilo precej navzkriž. Za steljo se bo morala uporabljati slama, ki bi jo pa radi pomanjkanja sena sicer lahko pokrili. Že sedaj plačujemo slabše seno po 50 par kg. Kasneje bo boljše seno bržkone po dinarju kg. Mesar pa plača kravo 1—150 Din za kg žive teže. Pa recite če ni umetnost živeti v naših duh. — V Raškem vrhu je umrla 93 letna Marija Pirman, občinska re. v Podulcih pa Kovačev Miha, znani »Spajnsar«. Večna luč! — Pomladi v »Kadere« odšli fantje se po večini na daljšem dopustu. Po praznikih se bodo vračali v svoje edinice. Po nekaj mesecih pa bodo prosti. — V nedeljo pred novim letom po večernih bodo igralci prosv. društva poskrbeli za razvedrilo in smeh. Le prepričajte se! — V zatonu bito leto. Na duri trkajo božični prazniki. Naj »Domoljuba«, ki je tekoma leta priobčil od nas marsikako novico, tudi našim znancem v tujini ponese naše pozdrave, želijo jim prav veselo božične praznike!

Nekaj od vinske razstave

(Metlika okolica)

Dne 12. decembra je bila v zadružni kleti v Metliki vinska razstava združena s sejmom. Včasih so bile take razstave obilno obiskane danes so bili sami razstavljalci, ki so med seboj poskušali svoja vina. Kaj je vzrok? Najbrž kriza, premala potrošnja vin. Razstava je bila prirejena v majhnem obsegu. Več bi bilo razstavljalcev, ko bi se bila razstava bolj razglasila. Kljub temu, da ni bilo preveč razstavljalcev, pa vsa vina

niso bila ocenjena. Vsak pravi vinogradnik pa mora biti zainteresiran na tem, na kakšnji stopnji je njegov pridelek, kaj ima pomanjkljivosti, napak, da bi se jih v prihodnje mogel obvarovati, da bi tako na trg mogel postaviti le prvovrstno blago, ki bo zadovoljlo vsak okus. Vinarska zadruga je še vse premalo razširjena, zato nima toliko zaupanja, kot bi ga morala imeti. Čudno je tudi to, da so nekateri člani zadruge — četudi odboru ni znano — razstavili svoja vina posebej. Ali ne zaupajo zadruzi svoja vina? Prišla sta na to razstavo tudi dva zastopnika vinarske zadruge v Desincu pri Jastrebarskem, ki sta povedala, da pridelata njihova zadruga, ki ima samo 30 članov do 1700 hl vina in to tudi sortiranega. Podpirajo pa zadrugo na Hrvaškem vse bolj kot — Zadrugo metlika je treba z manjšimi deleži popularizirati, postaviti ji upanje, ki se bo obremenjena še z delom pri drugih zadrukah, tako da se bo mogla res posvetiti z vsemi močmi za proevit vinogradništva.

Razno.

(Spitalič pri Motniku.)

V naši fari so bili za župnika č. g. Mezec Anton celih 33 let. Bili so jako priljubljeni pri vseh ljudeh. Obč. odbor jih je pred par leti imenoval za častnega občana. Po dolgem bolehanju so dne 18. maja t. l. v Leonišču v Ljubljani umrli, ter so bili pokopani dne 21. maja na tuk. pokopališču. Za njim je žalovala cela fara. — Že za časa boleznij gosp. Mezega in do prihoda novega g. župnika, to je skozi šest mesecev, so opravljali našo faro motniški župnik g. Rovtar Anton. Naj jim bo na tem mestu izrečena najlepša zahvala. — Med tem časom smo postavili na lepem kraju velik evharistični križ katerega so blagoslovili motniški g. župnik dne 2. junija. — Dne 14. sept. smo z veseljem sprejeli novega g. župnika, ki so došli iz Ajdovca. Sprejem je bil prav prisrčen, pozdravila je novega g. župnika skoro vsa fara in vsa društva. Želimo g. župniku, da naj jih pri dušnem pastirstvu spremlja božji blagoslov, da bo njihovo delo obrodilo obilo dobrega sadu. — Dne 17. nov. smo zopet ustanovili prosvetno društvo, h kateremu je pristopilo precej članov. — Dne 24. nov. se je pričel sv. misijon, katerega sta vodila dva

jih raznokrak zakticali Rimljani svojemu vladarju; ženske so vstale s svojih sedežev in živahno mahale histrijom.

To je bil Paris, v celi državi naslavljen najglavnejši nedavno osvobodni suženj.

Orkester, sestavljen iz flavt, piščali, cimbal, citer in lir, je začel predstavo s hrumečo predigro; zboru sta zraven pela, umetnik pa je vse spremljal z ritmičnim skakanjem in mahanjem. Vsebinske predstave je bila ohlapna pravljica o bogovih, katero je jeguljasti in gibljivi glumec s telesnimi gibi in obrazom s primoznim spremljevanjem orkestra in petja tako živo predložil, ne da bi sploh kako besedico izpregovoril, da je mlado in staro zadrževalo sapo in se popolnoma zatopilo v njegovo predstavljanje. Živa rdečica je obilila obraze mož in žena, mladeničev in deklet.

Ko je glumec končal, se je vsula prava toča cvetlice nanj in nastal je tako močan hrup veselja, da je pretresel zidovje gledališča. Gospe so snemale prstane s svojih prstov in jih metale na oder; ljudska masa je razbila od doma prinešene stolce na kamenitih pregradah.

Paris, Paris! je kričalo na tisoče grl. In Paris, ljubljence vladarja Lucija Zera, ljubljence plemkinj prijatelji senatorjev se je hladno in malomarno priklanjal kot cenzor.

Rimsko občinstvo se je zdelo Serviju vedno bolj nerazumljivo. Tudi on je videl ritmične predstave in pantomime v provinciji, v Vindoboni in drugih mestih. Tam so na historijoni omiljevali brezobzirnost pisateljev; nihče se ni upal pred barbarizmi gledalci sravnati svetosti družine ali celo zasmehovati bogove. Servij sam bi bil dal tatkega, ki bi si kaj podobnega upal, kaznovati s palicami. Vojak od nog do glave, navajen gledati smrti v oči, je vedel iz izkušnje, da vojak lažje umrje, ako čuti v

odločilnem trenutku višjo moč nad seboj, ker se ji lahko priporoči v tibi molitvi ali vzdihljaju.

Tu pa so histrijom, ki ponitžuje domače bogove in jih izpostavlja javnemu zasmehu, obisipali s cveticami in dragimi kamni! In ves Rim, od cesarja pa do zadnjega plebejca je divje pritrjeval tej brezobzornosti.

German je povsli glavo; temne misli so se podile v njegovih možganih. Spomnil se je Hermanovih besedi: »Njihovi bogovi so propadli, kakor oni sami!« Stari centurion je govoril resnico; on pozna gospodarje in mi...? Publij je rekel, da mora Rim pasti kot trhel hrast, ako zavzame Jupiterovo mesto na kapitolu kak drug bog. Jupiter sicer še sedi v marmornatem templju na svojem slonokostenem prestolu, toda njegove strele ne morejo biti strašne, ako lahko vsak igralec nekaznovano zasramuje olimpijske bogove.

Servij je pogledal Publija. Tudi tribun je sedel s povešeno glavo in strmel predse.

»Ako bi bil jaz vladar, bi dal glumce križati,« mu je zašepetal Servij.

»Tudi jaz,« je zamrmral Publij.

V loži nasproti Lucija Vera je odgrnila dolga bela roka škrlatno zaveso; v odprtini je zažarelo dvoje črnih, žarečih oči, ki so bile uprte v Servija. Pogled je bil tako žgoč, da ga je German čutil; toda ko se je tudi on tja ozrl, je padla zavesa.

»Ako hočeš,« je rekel Publij, »se lahi«

Rimu dobro poznaš.« Favstina je vrgla svoj pogled na te.

»Kdo?«

»Favstina, soproga božanstvenega Marka Avrelija.«

Tedaj je opazil Servij vse masekrog dvoimen smeh. On ni slutil vzroka zanimanja katerega je vzbudil, toda vedel je, da velja šepetanje, ki je sedaj nastalo, niemu.

»In kaj je na tem?«

Publij ni mogel niti odgovoriti ko se mu je že bližalo nekaj senatorjev. Srčno so ga pozdravili, potem pa so ga prosili, da jih seznani s Servijem.

Germanški prefekt je bil naenkrat obdan od najvišjih odličnosti Rima. Vladarjevi svetovalci, prefekti, pretorji so ga obisipali z najljubeznivejšimi besedami, očitno da si pridobe njegovo naklonjenost. Poudrili so se mu v službo in ko so izvedeli, kaka krivica je vzrok njegove navzočnosti v Rimu, so mu obljubili svojo pomoč in pravično kazen zloglasnemu zločincu.

Dva moža sta zelo pazljivo motrila ta dogodek.

Carinar Fabij je čelo gubančil in si pulil svojo brado. Naenkrat se je dvignil in zapustil svoje mesto, in pomenljivo pogledal Marka, ki je sedel med senatorji.

Kmalu nato je zapustil tudi »veseli pretor« gledališče in se odpravil v Portik, kjer je dobil svojega prihodnjega tasta v nestrpnem pričakovanju.

»Ali ti je vroče?« je vprašal Mark in se porogljivo smejal. »Ali se hočeš malo shladiti?«

»Ne pozabi,« je odgovoril Fabij v jezni resnosti, »da bo moje premoženje kmalu tvoje?«

»Seveda, in zato boš previdno ravnal, ako mi doto takoj izplačaš, iz mojih rok je ne bo nihče iztrgal.«

»Kakor ti sam.«

»Ti se šališ, a v zelo neprikladnem času. To je pristižena veselost!« je odvrnil Mark.

»Zato me pa vsaj en hip resno poslušaj.«

Torej prav resno rečeno: nicesar več si nimava povedati; tu je treba delati in sicer brez odlašanja. Kajti, kakor vidim, bi lahko ta germanški pes prodrl, celo do samega vladarja.

(Datič)

gg. lazarista. Ves čas misijona je bila cerkev polna in med tem časom se je ustanovilo več cerkvenih bratovščin, v katere so se vpisalo mnogo članov. Iz tega se vidi, da smo v tem letu doživeli mnogo sprememb in z veseljem lahko ob koncu leta sklepamo, da se je v dušnem pastirstvu pri nas mnogo kaj zboljšalo.

Novice.

(Sv. Križ pri Litiji.)

Sv. misijon smo imeli, kateri je prav lepo izpadel. Ni ga skoraj farana, ki bi bil izostal trdovratnež. Visek slovesnosti je bila večerna procesija. Cela fara se je zgrnila okrog Najsvetejšega. — Predsednik JRŽ je započel močno akcijo, da bi pridobil od občine Mirna šest vasi za občino Sv. Križ. Volilec dotičnih vasi so se 90 odstotno podpisali za Sv. Križ. Čudno pa je, da se še dobijo razni ljudje, ki se bojijo mirenških JNS generalov, čeprav jim bje zadnja ura. Veliko boljše bi tudi bilo za one generale, da uredijo svoje stvari, da morda ne bodo prišli sami v težave. Naše ljudi pa naj lepo pri miru pustite. Ali ne bi bilo lepo, da bi imeli še občino, če imamo že faro in šolo. So gotovi ljudje, ki govorijo, koliko bo to stalo in da so v Sv. Križu večje obče, naklade in da bodo tudi sodno te vasi k Litiji priključene. Gotovi možje pa so na merodajnem mestu zvedeli, da so sodnija ostala tam, kjer je, in tudi komasacija ne stane po obstoječem zakonu prizadete nič. Kar se pa tiče obče, naklad, pa bodo bodoči občinski odbori sami odločevali.

Iz prosvetnega društva.

(Moravče.)

V začetku septembra smo stari oder porili in postavili novega, ki je primerno visok in globok. Zdaj nam slikar prenavlja kulise in bo z delom končal komaj do božiča. Dvorana je prav okusno poslikana z narodnimi motivi. Najvidnejša točka je novi zastor, ki dela g. Jerini čast. Vse to veliko delo smo izvršili z razmeroma prav majhnimi stroški. Nemogoče je povedati vsega, kaj je novega in koliko je lepega, zato pridite.

Ljubitelji lepe igre, na dan sv. Stefana popoldne ob 3 k igri v Ljudski dom in se sami prepričajte o lepoti novega odra in prenovljene dvorane. Ta dan bo slovesna otvoritev Prosvetnega društva s petjem, govorom in igro. Prosiava se bo začela točno ob 3, dvorana pa bo odprta točno četrte ure pred predstavo. Vstopnice se bodo prodajale pred igro pred vhodom v dvorano, druge dni pa v konzumu. Če bo naval prevelik, bomo igro čez en teden ponovili. S tem pa je podan tudi vzrok, zakaj ni moglo do zdaj Prosvetno društvo začeti z igranjem. Se to vam povemo, da z eno igro ne moremo pokazati vse lepote novega odra, to bo trajalo še celo leto in več. Zato pridno zahajajte na naše igre! — Odbor.

NAZNANILA

n Varno naložite svoj denar pri »Hranilnici Kmečkih občin« v Ljubljani. Miklošičeva cesta 19 v palači Vzajemne zavarovalnice. Ček, rač. 10.345. Hranilne vloge na knjižice stalno razpoložljive, sprejema in jih obrestuje najugodnejše. Večje stalne vloge z odpovedjo po dogovoru. — Zavod je pupilarno varen, ker jamči zanj 16 večjih kmečkih občin z vsem svojim premoženjem in svojo svojo davčno močjo ter je stalno pod nadzorstvom kr. banskega komisarja. — Uradne ure za stranke so od 8—12 popoldne.

n Na višji gospodinski šoli dr. Kreka. Ljubljana VII. se prične drugi kmetijsko-gospodinski tečaj 2. januarja 1936. Sprejema se notranje in zunanje učenke. Vpisnina 100 Din. Mesečnina za notranje 600 Din, za zunanje 300 Din. Priglasje sprejema in pojasnila daje ravnateljstvo do 25. decembra 1935. Ta tečaj je namenjen zlasti za kmetiška dekleta iz ljubljanske okolice.

n Zaprte duhovne vaje za dekleta bodo v Lichtensternovem zavodu v Ljubljani od 26. do 30. decembra. Pričetek 26. decembra zvečer ob 6. Vodili jih bodo gg. misijonarji sv. Vincencija Pav. Oskrbnina za ves čas 100 Din. Priglasite se čimprej na: Predstojništvo Lichtensternovega zavoda, Ljubljana, Ambrožev trg št. 8.

n Borovnica. Prosvetno društvo vprizori na Stefanovo ob 3 pop. igro »Trhli dom«, rusko dramo v 3 dejanjih. Pred igro petje, med igro godba.

n Hrastje pri Kranju. Naše prosvetno društvo vprizori v nedeljo, dne 22. dec. misterij »Henrik, govavi viteze«. Pričetek ob 3 popoldne v društvenem domu v Hrastju. Igra je božična in zelo primerna našemu času, zato vsi vljudno vabljeni, tudi okoličani.

n Mošnje. Prosvetno društvo priredi na sveti večer ob 9 lepo igro »Carski sel«. Pridite vsi in točno!

n Pevsko društvo Sneberje-Zadobrova gostuje v nedeljo, 22. dec. v godbenem domu v Domžalah s krasko igro »Njega ni«. Začetek ob pol 4.

n Ježica. Prosvetno društvo priredi v nedeljo 22. dec. ob 3 popoldne v društveni dvorani na Ježici Meškoovo dramo »Pri Hraštovihi«. K obilni udeležbi vabljeni.

n Krško ob Savi. Prosvetno društvo priredi v nedeljo, 22. dec. ob pol 3 pop. v društveni dvorani adventno akademijo, katere središčna točka bo predavanje o Levu N. Tolstoju in njegova igrica: Kjer ljubezen, tam Bog. Vmes je petje nabožnih in narodnih pesmi. Vabljeni vsi!

n Zabcia pri Škofji Loki. V nedeljo, 22. dec. priredi Marijin vrtec v društveni dvorani pop. ob 3 lepo božično igro: Jezus prihaja. Pridite jo pogledat v obilnem številu.

n Sostro. Dne 25. dec. ob 3 pop. in ob 8 zvečer bo v društvenem domu v Sostrem božični misterij »Henrik govavi viteze«. Pridite!

Oporoka. Neki angleški advokat je zapustil vse svoje premoženje neki trapasti ženski. »Vračam bedaku, kar sem od bedakov prejel.«

Stalin je pri sprejemu visokih vojaških dostojanstvenikov in vodilnih članov komunistične stranke imel zanimiv govor, v katerem je zlasti okrepil one komunistične voditelje, ki skrbijo samo za sebe, mesto za delovno ljudstvo. Stalin je zagrozil, da se bo tudi za te voditelje našel svinec. Obširno je tudi govoril o tem, da industrializacija Rusije ni olajšala stanja ruskega delavca. Stalinov nenavadni govor tolmačijo kot uvod k novemu kurzu v Rusiji.

B-ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje.)

Dne 14. oktobra 1918 sem opravljal službo tolmачa med »Etappenkomando« in kmeti iz bližnje Boriskove. Madjarski hovenedi buzarski polk št. 8 je namreč kmetom v Boriskovi pobral vso živino, konje in govedo, vsega okrog 800 glav. Madjari niso dali nobene odškodnine, zato so kmetje zahtevali, da jim živino vrnejo. Ker je »Etappenkomando« odklonila vso plačilo, so kmetje izjavili, da se bodo pritožili na avstrijsko ministrstvo. Najbrž je njih pritožba, če so jo tudi podali, ostala brezuspešna, saj je že čez par dni bilo Avstrije in njenih ministrstev konec.

Tudi v Nikopolu so avstrijski vojaki prav pridno pošiljali domov razne jestvine, posebno moko in slanino. Celo jaz sem 18. oktobra 1918 oddal na pristojnem mestu 36 funtov lepe bele moke in jo nastovil na svojo ženo v Bohinjski Bistrici. Seveda moke, ki je bila v tistih dneh v Avstriji dragocena, moja žena nikdar ni prejela.

Dne 23. oktobra 1918 je prišlo na »Etappenkomando« povelje, da moramo biti »maršberajts«. Ta dan so ruski boljševiki raztrosili po mestu letake, s katerimi so pozivali meščane na upor. — Dne 30. oktobra 1918 sem prejel karto g. svetnika Antona Cadeža, in eicer zadnji v Rusiji. Iz Ljubljane je odšla dne 21. oktobra 1918. G. svetnik piše: »Prejel pismo. Hvala! Vaša pisma kolikor sem jih prejel, objavljam v »Slovenskem učitelju«. Slike sem izročil listu »Naša družina«, ki je začel izhajati. Dne 1. oktobra smo dobili izdatne doklade za 1. 1918. Dan na dan doživljamo presenečenja. Jugoslavija se bliža.«

Dne 1. novembra 1918 ob 10 zvečer smo se uvgonirali in naslednji dan smo že došli na postajo v Jekaterinoslav, kjer smo ostali v vagonih do 5. novembra 1918. V teh dneh sem bil več v mestu kakor v vagonu. V Jekaterinoslavu sem čital v ruskem listu tudi telegram o sestavi narodne vlade v Ljubljani. Jasno so bila natisnjena

imena dr. Tavčar, dr. Pogačnik in še nekatera druga. Večino priimkov pa je prenos brzogovke pomajčil. Vendar sem vedel, pri čem sem in sem komaj čakal, da se kot svobodni človek čimprej vrnem v svobodno domovino.

Dne 6. novembra 1918 smo se ob 2 ponoči odpeljali iz Jekaterinoslava. Stotnik Weisz, moja malenkost in še par drugih iz pisarne »Etappenstationskomando«, Nikopol, Feltpost Nr. 635« smo zavzeli prostoren živalski vagon. Tja smo zložili tudi vso svojo prilago. Stotnik Weisz je peljal s seboj kar dve veliki vreči bele moke, mnogo slanine in še druge jestvine. Tudi drugi smo se obložili po denarnih zmoglostih. Zatožbog sem zabojček z jestvinami pozabil pozneje na Dunaju, ko sem se s tramvajem vozil skozi mesto z enega kolodvora do drugega. Dasi je bil na zabojku moj ločen naslov, ga nisem nikdar več videl.

Dne 8. decembra 1918 smo oddrli ob 9 zjutraj iz Berditeva in smo prispeli ob 6 zvečer v Rovno. Naslednji dan popoldne smo zagledali Kovel, kjer smo ostali kakšne štiri ure. Okrog 10 zvečer nas je pozdravil Brest Litovsk. Dne 10. novembra 1918 je okrog popoldne odpihala lokomotiva iz Brest Litovska, dospela ob 6 zvečer na postajo Lukov, a okrog popoldni nas je že zapeljala na veliko železniško postajo v Varšavi. Dne 11. novembra 1918 smo došli okrog 10 zjutraj v Pjotrkov, okrog 2 popoldne smo zagledali znamenito romarsko cerkev Matere božje v Censtohovu. Na postaji sem si kupil dve zbirki razglednic tega znamenitega poljskega mesta. Stedile so med drugimi še sledeče železniške postaje: Moste, Granica, Trebinje (na progi Krakov—Dunaj), Hšanov, Brežje, Prerav, Dunaj, Gradec in Maribor, kamor sem dospel 14. novembra 1918 ob 5 zjutraj. Na kolodvoru je neka češka godba igrala sokoisko koračnico. Kupil sem »Marburger Zeitung«, ki mi je prva sporočila, da so prošle nedeljo pod vodstvom dr. Antona Korošca, našega sedanjega notranjega ministra, proglasili avstrijski Jugoslovani v Zagrebu samostojno in neodvisno državo Slovenecv. Hrvatov in Srbov.

Dne 14. novembra 1918 zvečer sem bil na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Odšel sem na gorenski kolodvor v Biško, da s prvim mogotim vlakom nadaljujem vožnjo proti Gorenski. Svo-

je rojstva težke kosti sem lepo stegnil na klop v kolodvorski čakalnici. Poln uši si namreč nisem upal v mesto k temu ali onemu znanecu.

Naslednji dan, dne 15. novembra 1918 mi je postajni uslužbenec povedal, da iz Šiške ne pojde tako kmalu vlak proti Gorenski. Pač pa bo čez dobro uro odpihal proti Jesenicam tovorni vlak s sedaj že opuščene postaje Dravljne, med Ljubljano in St. Vidom. Šel sem tja. Vlakovodja me je sprejel radovoljno v službeni voz in okrog popoldne sem bil na Jesenicah. Naj še povem, da sem si v neki baraki na dravelskem postajališču vzel za spomin puškin pas, na katerem brusim še danes svojo brivno britve.

Od Ljubljane pa vse tja do Jesenic so se pasle na mnogih krajih velike trume zapuščenih konj. Vlakovodja mi je povedal, da so vojaki, ki so se vračali izpod Krna na svoje domove, pustili sestradane in tako rekoč na pol mrtve živali svoji usodi. Ako je našel konj usmiljenega gospodarja, je tu pa tam še prišel k sebi. Res škoda ljubkih konjčev, saj so bile med zavrženo revščino tudi lepe, mlade živali. Večina konj je cele tedne ni dobila prave hrane in je bila vsekar dobra samo še za konjca.

Pot iz Ljubljane do Jesenic tisti dan ni bila brez nevarnosti. S fronte so se vozili vojaki proti domu, oboroženi neredko do zob. Veseli, da se vračajo k svojim dragim, so ostro streljali na vse strani in bili si v večni nevarnosti, da boš ustrelen. Desetisoče kilometrov sem prevozil v tujni brez večje nesreče, zdaj pa naj podležem na domačih tleh! Kar odkrito povem, da sem se resnično bal srečanja z vojaškim transportnim vlakom. Pa z božjo pomočjo sem tudi to nevarnost srečno preстал.

V jeseniški restavraciji sem se po stari kranjski navadi nekoliko okrepkal. Na kolodvoru sem zagledal med drugimi znanci v oficirski obleki stanovskega tovariša Pibroveca, ki je imel tedaj na postaji vojaško službo. Komaj sva si segla v roke, je že pridrvel na kolodvor izredni vlak, poln italijanskih civilistov, ki so se vračali iz Avstrije ne vem kam. Meni nič tedi nič sem skočil v enega izmed voz in v slabi uri sem bil dne 15. novembra 1918 zvečer na domači postaji v Bohinjski Bistrici (Konec prihodnjč.)

RADIO

PROGRAM RADIO LJUBLJANE

od 19. decembra do 26. decembra 1935.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13. Cas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza. — Četrtek, 19. decembra: 18 Radijski orkester, 18.40 Slovenščina za Slovence, 19 Napoved časa, 19.30 Nac. ura, 20 Ura francoske glasbe, 21 Lev Nikolajevič Tolstoj, 21.20 Čez Pohorje sinje, samospevi, 22 Napoved časa, 22.15 Radijski jazz. — Petek, 20. decembra: 11 Soliska ura, 18 Zenska ura, 18.20 Plošče, 18.40 Pravna ura, 19 Nac. ura, 20 Prenos iz Zagreba, 22 Napoved časa, 22.15 Drago Zagar poje. — Sobota, 21. decembra: 18 Radijski orkester, 18.40 Pereca zunanje politična vprašanja, 19 Napoved časa, 19.30 Nac. ura, 20 Pester spored, 22 Napoved časa, vreme, poročila, 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 22. decembra: 8 Napoved časa, poročila, 8.15 Telovadba, 8.45 Nekaj narodnih pesmi, 9.15 Prenos cerkvene glasbe, 9.45 Versko predavanje, 10 Zimski sprehodi, 11.30 Poslušajmo strička Matička! 12 Napoved časa, 12.15 Plošče, 15 Kmetijska ura, 15.20 Radijski orkester, 16 Gospodinska ura, 16.15 Citraski krožek »Vesna«, 17.15 Razvoj slovenske drame, 19.30 Nac. ura, 20 Napoved časa, poročila, 20.15 Pastoralni večer, 21.30 Radijski orkester, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 22.15 Radijski jazz. — Ponedeljek, 23. decembra: 18 Zdravniška ura, 18.20 Plošče, 18.40 Ob 60 letnici Ivana prijatelja, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 19.30 Nac. ura, 20 Radijski orkester, 21 Koperčev večer, 22 Napoved časa, vremenska napoved, 22.15 Plošče. — Torek, 24. decembra: 18 Zvonovi stolnice sv. Nikolaja, 18.10 Božič sirot, zvočna igra, 19 Napoved časa, vremenska napoved, objava sporeda za praznične dneve, 19.10 Plošče, 19.30 Božični običaji, 20 Zvonjenje in pritrkavanje iz naših zlatih cerkva, 21 Božične pesmi 22 Božični pozdrav vódstva postaje, 22.15 Pesmi raznih narodov za Božič, 23 Radijski orkester, 24 Prenos polnočnice iz Trnovske cerkve. Sreda, 25. decembra: 9 Harla, 9.45 Versko predavanje, 10 Prenos iz stolne cerkve v Ljubljani, 11.15 Slavnostni koncert, 12 Napoved časa, objava sporeda, 12.15 Božične pesmi raznih narodov, 15 Plošče, 15.40 Koncert vojaške godbe, 17 Božična igra, 19.30 Nac. ura, 20 Napoved časa, poročila, objava sporeda, 20.10 Koralni zbori iz Bachovega Božičnega oratorija, 20.45 Čelo, 21.15 Božične pesmi, 22 Napoved časa, vremenska napoved, objava sporeda, 22.15 Radijski orkester, konec ob 23.

Za žganjekuho

dobite najboljšje brinje, fige in rozine

pri trdki FRANC POGAČNIK d. z. o. z., Ljubljana, Tyrševa cesta 33 JAVNA SKLADIŠČA (Balkan)

DROBTINE

Kite so zarabili. V Rumuniji se je pri nekim sodnijskem ruhezni dogodil slučaj, ki ga moderna sodnija še ni beležila. V vasi Lapusa je nek kmet dolgoval večjo vsoto na davku. Večkrat že ga je obiskal eksekutor. Ruhez pa je bila, ker je kmet ubog, vedno spet zaman. Vedna pot je eksekutorja tako njezila, da je končno vzel s seboj škarije in je med ruhezem odrezal gospodinjini njeni dolgi kiti s pripombo da tudi predstavljajo neko vrednost. Nenavadna eksekucija je vzbudila med ljudstvom silno nevoljo in občina je po svojem poslancu protestirala tudi v parlamentu. Kit gospodinjini najbrže ne bodo več vrnili, pač pa bo kmalu črtan ves davčni zaostanek.

Hranilne knjižice — ugodno kupimo.
BANČNO KOM. ZAVOD, Maribor.
Za odgovor Din 3 — znamk.

Na svoji lastni železnici je plačal kazen. Amerika ima vse počno svojih »kraljev«. Ford je »avtomobilni kralj«, Rockefeller »petrolejski kralj«. Vanderbilt »železniški kralj« idr., kakor se pač kdo udeležuje. Imenovani Vanderbilt je dobil svoje ime odloč, ker je vse polno železnice njegova last. Nekoč se je peljal po neki svoji progi. Sprevednik, ki je listke pregledoval, ga je poznal, in je šel molče mimo njega. Vanderbiltu je bilo pa na tem, da vrši jo njegovi uslužbenci službo vestno in točno, ne oziraje se na levo in ne na desno: Zato je rekel

sprevedniku: »Zakaj ne zahtevate listka od mene?« Sprevednik ga je začuden pogledal, potem se je pa postavil strogo službeno pred njega in dejal: »Gospod, prosim, vozni listek!« Vanderbilt je segel v žep, je iskal in iskal, listka ni bilo, založil ga je bil! Sprevednik se ni dal omehčati; vestno vršec svojo službo je zahteval denar za listek in zraven še dvojni znesek za kazen, kakor je to v Ameriki predpisano. To se Vanderbiltu še ni nikoli pripetilo, da bi bil na svoji lastni železnici kazen plačal. Pa je bilo čisto prav.

Bogastvo v ubožni hiši. V ubožnem domu mesta Ohio v Ameriki sta se nahajala nedavno dva stara delavca, da se na svoja stara leta odpočijeta od desetletnega napornega kopanja petroleja. Ker brezdelja nista mogla prenašati, sta vložila na ravnateljstvo prošnjo, da smeta na vrtu kopati za petrolejem. Ravnatelj je prošnjo ugodil in delavca sta se lotila dela ob posmehu ostale družbe. Več tednov sta kopala, kar zadeneta na petrolejski vrelc, po cenitvi poklicanih strokovnjakov vreden 480.000 Din. Ker sta si previdna delavca izprosil v prošnji lastniško pravico, sta novopečena bogataša takoj ustanovila družbo »Petrolejska akcijska družba obinskih ubožcev«, ki bo odslej upravljala petrolejski vrelc na dvorišču ubožnega doma.

Nekaj za lovec. Pred leti je umrl na Dunaju grof Münster, ki je slovel kot strasten lovec na jelen. Umel je na kravjem rogu posnemati vsa-kojake jelenove krike in glasove tako dobro in

posrečeno, da je ukanil slehernega jelena. Kamorkoli je došel na lov, ali v Karpatih ali v Alpe ali kam v nizino, se je lahko s pomočjo svojega roga pogovarjal z jeleni. Ljubosumne jelene je umel dražiti in jih privabiti k sebi, »reziral« je s svojim rogom med razboritimi jeleni dvoboje, včasih udaril s svojo melodijo v koncerte bojažljivih jelenov in jih komandiral po lastni želji. Njegova umetnost je ovekovčena na gramofonski plošči, on sam pa že lovi v večnih loviščih.

Strah ga je preganjal. V italijanskem mestecu Vogheri se še danes smejejo nad veselimi dogodiljem, ki se je nedavno pripetil. Kmet Mario Villani, močan in visok mož, se je prebudil iz spanja po nekih skrivnostnih udarcih, ki jih je čul iz kleti. V nočni srajci in bos se plazil tiho v klet, kjer opazi neznanca, ki je odpiral neko omaro. Ob malem šumnju se neznanec ozre in zagleda v belo haljo zaviti strah. Mož se tako prestraši »hišnega duha«, da je v trenutku skozi vrata na cesti. Beli strah pa liti za njim in v divji dirki skoči vlomilec v prva odprta hišna vrata — orožniške kasarne. Orožniki so ga sprejeli odprti rok, strah pa se je vesel podal nazaj v posteljo.

Brivec je strgal trdo Dobernikovo brado in čez nekaj časa rahlo vprašal: »Ali britev dobro reže?« — »Če bi ne bili omenili, bi niti ne vedel, da imate britev v rokah.« — »To me zelo veseli,« se je zveselil brivec. — »Mislim sem namreč, da po moji brati šarite s pilo.« — »Ja dodal Dobernik.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Češ

pridna in pošlena sprejemem v službo o Božiču. Naslov v upravi Domoljubni pod št. 15475.

Rota

Mestni trg 26 Ljubljana Stritarjeva 1-3